

Mesečna plačana
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2059 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate,
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Katolištvo - kulturna sila

Minuli so časi, ko je smel vsak mazač žigosati katolištvo za kulturno nazadnjaštvo. Vendar je še danes celo med katoličani premalo znano, kako bogati in številni so viri cerkvenega Rima, iz katerih se razvija znanost in izobrazba po vesoljnem svetu. Zato ne bo odveč, če pogledamo v najnovejši Annuario Pontificio in po njem navedemo vsaj glavne znanstvene ustanove v katoliškem verskem središču, v katerih se po volji papežev izobrazuje in vežba katoliški duhovski naraščaj.

1. »Papeška Gregorijanska univerza«, ki jo vodi znanstveniki jezuitskega reda. Veliki kanceler je prefekt studijske kongregacije, kardinal Bisleti, podkanceler pa general jezuitskega reda. Pridružena je ji — dasi sta vsak zase samostojna — Papeški biblijski inštitut in Papeški vzhodni inštitut, ki ju takisto vodijo jezuitski znanstveniki.

a) Gregorijanska univerza obsega pet fakultet: teologijo, kanonsko pravo, filozofijo, posebno fakulteto za cerkveno zgodovino in fakulteto za misijonsko znanost. Univerza je bila ustanovljena leta 1582. Papež Pij IX. in posebno Pij XI. sta jo znatno razširila.

b) Papeški biblijski inštitut, ki je bil ustanovljen 1909 in 1932 razširjen, obsega dve fakulteti: eno za studij Sv. pisma in eno za studij starega Vzhoda. Zavod ima izredno obsežno in vzorno biblijsko strokovno knjižnico.

c) Papeški orientalski inštitut je bil ustanovljen 1917 in je namenjen verskim studijem in vprašanjem Orienta.

2. Papeška visoka šola »Rimskega seminarja«, ustanovljena je bila 1824, veliki kanceler je kardinal vikar Marchetti-Selvaggiani. Določena je za duhovski naraščaj rimske škofije in obsega teološko in modroslovno fakulteto. Leta 1853 se je razširila za dve nadaljni fakulteti: kanonsko in civilno pravo, ki tvorita zdaj samostojni »Papeški inštitut Utriusque Juris« (Apollinare), imata lastno poslopje in sta glavno izobraževališče za naraščaj v cerkvenosodni in upravnih službi itd.

3. Visoka šola Papeškega kolegija »Propagande«, ustanovljena je bila 1627 in je namenjena za domačine (Ernce itd.) in Evrope, ki se hočejo posvetiti znanemu misijonstvu. Ima tri fakultete: modroslovno in bogoslovno ter misijonsko-znanstveno. Veliki kanceler je kardinal prefekt kongregacije Propagande (za razširjenje vere), kardinal Fumassoni-Biondi.

4. Mednarodni Papeški inštitut »Angelicum« je lasti dominikanskega reda ter ga vodijo dominikanski znanstveniki. Ustanovljen je bil leta 1580 in se je imenoval preje Kolegij sv. Tomaža. Ima tri fakultete: teologijo, kanonsko pravo, modroslovje. Veliki kanceler je general dominikanskega reda.

5. Mednarodni papeški inštitut sv. Anzelma — benediktinska visoka šola na Aventinu, ki izvira iz leta 1687 in ima prav tako po eno teološko, kanonično in modroslovno fakulteto. Veliki kanceler je opat primas benediktinskega reda Fidelis v. Stolzingen.

6. »Antonianum«, frančiškanska visoka šola s taistimi tremi fakultetami, določena samo za frančiškanske bogoslovce. Ustanovljena je v najnovejšem času — leta 1931. Veliki kanceler je frančiškanski general rektor magnificus p. Bertrand Kurtseheid.

7. Papeška akademija, ustanovljena 1701, kjer se šolajo mladi italijanski kleriki za diplomatično službo sv. stolice.

8. Papeški inštitut Musica Sacra, ustanovljen 1911; nauki so bili nanovo urejeni z apostolsko konstitucijo 1931. Veliki kanceler je kardinal prefekt studijske kongregacije.

9. Papeški inštitut za krščansko arheologijo, ki ga je ustanovil Pij XI. leta 1925 in mu je veliki kanceler kardinal Pacelli.

Na teh visokih šolah cerkvenih znanosti, ki imajo obsežno in mnogostransko učno načrte ter stavijo na slušatelje zelo resne in velike zahteve, studirajo pripadniki vseh narodov, plemen in dežel, vseh jezikov in barv. Tu ne najdemo samo mladih klerikov, ki se pripravljajo na duhovski poklic, marveč predvsem tudi duhovnike, ki dopolnjujejo in poglobljejo svoje znanstvene studije in se pripravljajo na učiteljski poklic, na znanstveno raziskovalno delo, na višjo upravno službo itd. Posamezne institute (na pr. biblijskega) in fakultete (na pr. posebne juridične fakultete) obiskujejo samo taki slušatelji, ki so običajno studijsko pot že dokončali; deloma je sprejem mogoč le na podlagi že doseženih akademskih činov.

Profesorski zbori posameznih šol so prav tako sestavljeni iz pripadnikov vseh narodov in jezikov.

Da bo pregled popolnejši, naštejmo slednjič še seminarje in kolegije posameznih dežel in redov (kongregacij), namenjenih domačim gojencem. Slikovite redovne obleke odnosno barve talarja, cingula itd., po katerih se ločijo slušatelji posameznih visokih šol, dajejo rimskim ulicam pester značaj. Mimo Rimskega, Francoskega in Lombardskega semenišča imenujemo še naslednje samostojne kolegije: Severnoameriškega, Belgijskega, Kanadskega, Etiopskega, Grškega, Armenskega, Angleškega, Irskega, Škotskega, Maronitskega, Slovanskega, Holandskega, Latinsko-ameriškega, Poljskega, Portugalskega, Ruskega, Ukrajinskega, Ilirskega, Španskega, Propagandinega itd.

Lastnih studijskih kolegijev posameznih redov odnosno kongregacij našteva »Annuario« 33, med temi premonstratskega, jezuitskega, minoritskega, frančiškanskega, kapucinskega, dominikanskega, benediktinskega, avguštinskega, servitskega, karmelitskega, barnabitskega itd.

Kako so cerkvene visoke šole v Rimu obiskane, naj navedemo za zgled samo par primerov.

1. Na Gregorijanski univerzi studira na peterih fakultetah vsega 1994 slušatelj iz 47 dežel sveta; pripadajo 64 redovom (kongregacijam) odnosno 27 kolegijem svetnih duhovnikov. Število slušateljev stalno narašča. Profesorski zbor šteje nad 80 članov.

2. Papeški inštitut »Angelicum« šteje letos na vseh treh fakultetah 547 slušatelj iz 40 različnih narodov, 28 redov (kongregacij) in 11 svetnih kolegijev. Lani je bilo vpisanih na tej dominikanski visoki šoli 514 slušatelj.

Naj zadostuje. Iz teh podatkov se jasno odraža ves svet obsegajoča enotnost in obenem notranje živa mnogoličnost katoliške cerkve. S kulturno-znanstvenega stališča pa se zrcali v tem izseku poučnega delovanja (mimo čistega raziskovalnega dela, ki ga omogočajo rimski arhivi in knjižnice) kros kulturne sile katolicizma.

Senzacija pri pogajanjih na razorožitveni konferenci

Poljska politika v Ženevi

Zakaj se odmiče Franciji in njenim zaveznicam?

„Da kanalizira nemški imperijalizem v Podonavje, na Balkan in v Rusijo...“

Ženeva, 3. junija 1934.

(Od našega dopisnika.)

O poteku dogodkov na razorožitveni konferenci vas informirajo poročevalne agencije pravčasno, toda zdi se mi, da iste ne morejo dati prave slike o splošnem razpoloženju in o velikih političnih tokih, ki so jim politični govori državnikov le zaključni izraz. Za danes bi vam v tem okviru podal samo nekaj subjektivnih vtisov, ki jih imam o zadržanju naše prijateljice Poljske, ker je morda ravno njeno stališče v letošnjem zasedanju Sveta Zveze narodov povzročilo v Ženevi največjo pozornost.

Beck je presenetil

Poljski zunanji minister Beck je v splošnem tih človek, zato so njegov govor vsi državniki brez izjeme pričakovali z velikim zanimanjem. V splošnem namreč so pričakovali, da se bo po obisku francoskega zunanjega ministra Barthouja v Varšavi, kjer je Poljska dobila vsa zahtevana jamstva in zadoščenja, brez pridržkov postavila ob stran Francije in njenih zaveznikov, kot se je dozdaj vedno dogajalo in kot bi bilo z ozirom na njen mednarodni položaj tudi za to zasedanje logično. Toda Beckov govor, tako prvi, kakor zadnji v splošni komisiji, je pričakovanja popolnoma razblinil, ker je jasno povedal, da Poljska sedaj v Ženevi nikakor ne stoji s polno silo ob Franciji in njeni zahtevi po varnosti, ampak, da računa Franciji nasproten tabor, to je Anglija, Nemčija in Italija, to pot tudi na poljsko podporo.

Poljski zunanji minister je govoril silno previdno, samo toliko je povedal, da odklanja ruski predlog, da bi se razorožitvena konferenca spreminila v mirovno konferenco, da odklanja tudi predlog o splošnem evropskem paktu o nenapadanju in o medsebojni pomoči. Kakor da bi Poljska bila brezbržna, da se ohrani ona Evropa, ki je bila ustvarjena leta 1919 po svetovni vojni in v kateri je tudi ona našla svoje svobodno mesto narodne velesile. Minister Beck pa se je skrbno ogibal besede varnosti, ki je bistvo francoskega zadržanja v Ženevi. Brez jamstev za varnost ni razorožitve,

pravijo Francozi in sprejmejo za to svoje načelo nase tudi odgovornost, da se konferenca razide. Prav zaradi tega je diplomatske kroge začudilo, da se je Poljska tako jasno odvojila od francoskega stališča in se prav za prav postavila na stališče Nemčije in držav, ki njeno ponovno svobodo oboževanja zagovarjajo.

... da se Poljska odmiče Mali zvezi

Toda poleg tega udarnega dokaza obstojajo še drugi, morda bolj oddaljeni, a vendar le značilni dokazi, da Poljska ni več med omili državami, ki stojijo za Francijo. Navedimo le, da njen spor s Češkoslovaško še do danes ni popravljen, čeravno je Češkoslovaška nudila polno zadoščenje in obljubil, da bo pravice poljskih narodnih manjšin zvesto ščitila. Navedimo tudi, da se je tukaj po Ženevi razneslo, da poljsko poslanstvo v Romuniji simpatizira z onimi pokreti, ki bi med drugim radi preobrnili romunsko zunanjo politiko, kot recimo »Zelezna garda«, ki je še ne dolgo tega stremela za uvedbo diktature, po navodilih Italije in morda celo tudi Nemčije. Politiki in častniki, ki dobro poznajo skrivne niti mednarodne politike, sklepajo iz tega,

da Poljska nima v zadnjem času samo namena, da se osamosvoji v zunanji politiki od vsakega tujega vpliva, kar je njena polna pravica, ampak da si je začela čisto svojsko zunanje-politično zadržanje v pogledu nemške nevarnosti. Poljska država napravlja vtis človeka, ki stoji pred deročim potokom, ki grozi, da bo preplaval njegovo polje. Ta deroči potok je nemška nevarnost, je nemški imperijalizem, ki sanja o nekdanj nemških, a narodnostno čisto poljskih pokrajinah. Da bi to nevarnost preprečila, si poljska vlada domišljuje, morda nekoliko naivno, da je najbolje, da se nemški hudournik napelje v druge smeri, proti jugu in proti severu. Poljsko-nemška pogodba ima potemtakem tudi to ozadje, da je dala namig nemškemu imperijalizmu, naj pusti poljsko ozemlje

v miru in naj se rajši razteče v Podonavje in na Balkan, na drugi strani pa proti Baltiku in proti Rusiji, češ, tam so nadomestila, in kakšna! za vse vrste potrebe nemškega razmaha.

V luči te politične smernice je treba torej oceniti zadržanje Poljske pri sedanjih debatah v Ženevi: odklonilno stališče proti vsakemu predlogu, ki prihaja iz ust ruske delegacije, odklonilno stališče proti vsakemu predlogu Male zveze ali Balkanskega sporazuma, odklonilno stališče predvsem proti velikemu predlogu o paktu medsebojne pomoči, za katerega se zavzemajo Francija, Mala zveza in države Balkanskega sporazuma, Zakaj? Zato, ker so vsi ti predlogi baje naperjeni proti Nemčiji, ki je poljska zunanja politika nima interesa žaliti ali izzivati.

Naivna politika

Ponavljam, da so to subjektivni vtisi, ki jih pa ni težko zagovarjati. Čeravno uživa Poljska na splošno neomejeno spoštovanje in s loves močne in samozvestne velesile, česar se vsi njeni prijatelji od srca veselijo, se vendar le oglašajo resni glasovi ravno med njenimi prijatelji, ki pravijo, da je pri dosedanjih zgodovinskih izkušnjah — in Poljska je doživela prav tragične — naivno misliti, da se bo nemški imperijalizem razlil proti vzhodu in da bo pri tem spoštoval poljsko ozemlje, četudi bi se še tako trudila, da ga usmeri v druge, na desno in na levo. Če je nemški imperijalizem nevaren, je nevaren najprej Poljski. Ona je najbližja. Zato tukaj tudi mislijo, da bo uradna poljska zunanja politika kmalu opustila svoje dosedanje smernice, ker jih bodo dejstva dezavuirala. J...iv.

Göbbels v Varšavi

Varšava, 6. jun. c. Uradno se potrjuje, da bo te dni prispel v Varšavo nemški propagandni minister dr. Göbbels, ki bo v Varšavi predaval o kulturni in politični misiji tretjega carstva. V uradnih krogih se poudarja, da ima Göbbelsovo predavanje v Varšavi značaj poljsko-nemške kulturne manifestacije, ni pa izključeno, da ima Göbbels tudi politične namene.

Velikopotezni mirovni načrti

Ves Balkan zedinjen?

Tudi Bolgarija se bo pridružila veliki evropski zvezi miru

Sofija, 6. junija.

Listi so izvedeli od merodajne strani, da bo kmalu izšel kraljevski ukaz, ki bo razpustil vse politične stranke brez izjeme. Kdorkoli bo skušal v bodoče organizirati združenja, ki bi imela bodisi še tako prikrit namen, da bi se politično udeleževala ali na politiko vplivala, bo prišel pred posebno sodišče.

Proti revolucionarnim makedonskim organizacijam

V prvi vrsti se je nova bolgarska vlada obrnila proti revolucionarnim makedonskim organizacijam in je v zadnjih dneh aretirala zelo veliko članov te organizacije. Makedonskih revolucionarnih organizacij samih vlada ne namerava formalno razpustiti, pač pa bo uporabljal vsa druga učinkovita sredstva, da bo onemogočila njihovo podtalno prevratno delovanje. Vlada hoče na vsak način preprečiti, da bi nelegalno delovanje teh organizacij motilo dobre odnose z Jugoslavijo, ki so novemu bolgarskemu režimu ravno tako, če ne še bolj pri sreč, kakor režimu g. Mušanova.

Turški zunanji minister želi razgovora z Batalovim

Bolgarski poslanik v Bernu je sporočil ministru za zunanje zadeve Batalovu, da je turški zunanji minister Tefvik Ruždi bej izrazil željo, da bi se sestal z Batalovim na postaji v Sofiji, ko se bo vračal iz Ženeve. Turški zunanji minister želi Batalova obvestiti o razgovorih, ki so se vršili v Ženevi med državami podpisnicami balkanskega pakta, ki so se posvetovali o tem, ali bi se mogel in na kakšen način bi se mogel sprejeti predlog Bolgarije o paktu nenapada.

Drobne vesti

Bukarešta, 6. jun. p. Najvišje sodišče v Bukarešti je danes potrdilo obsodo sodišča, s katero so bili obsojeni morilci predsednika Duce Constantinea, Garazani in Belimare na 10 let ječe.

London, 6. jun. p. Pred pol milijona gledalci se je vršil danes v Epsomu angleški derby. Najboljši čas dneva je imel konj Windsorblade, ki je lasti indijskega maharadža iz Radzipline.

Berlin, 6. jun. AA. Nocoj je požar vpepelil kmetijo v Chrambergu. Oče in mati sta našla smrt v plamenih, ko sta hotela rešiti svojih sedem otrok od 2 do 14 let. Vse so našli med razvalinami mrtve.

London, 6. jun. AA. Iz Simle poročajo, da so aretirali sinove in prijatelje bivšega glavnega poveljnika tibetanske vojske Lungsara. Zarotniki so priznali, daso hoteli proglasiti Lungsarja za predsednika vlade. Hkratu bi bili proglasili tudi večje ustavne svoboščine in odstranili Kitajski vpliv v Tibetu.

nja. Predstavniki držav podpisnic balkanskega pakta — tako bo Tefvik Ruždi bej obvestil svojega bolgarskega kolego — se načeloma strinjajo z bolgarskim predlogom, so pa mnenja, da bi morala Bolgarija priznati oni člen londonske pogodbe, ki določa napadalca. To je edina točka, glede katere obstoja nesoglasje med Bolgarijo in državami podpisnicami balkanskega pakta, glede katere upajo, da se bo dosegel kompromis.

Države balkanskega pakta žele pridružitve Bolgarije k alijansi med Francijo, Rusijo in M. zvezo

Turški zunanji minister Tefvik Ruždi bej bo pa najbrže 6. Batalova obvestil tudi o načrtih, ki bodo na dnevnem redu konference držav Male zveze, ki se bo vršila 17., 18. in 19. junija v Bukarešti. Ta konferenca bo tem bolj pomembna, ker bo 20. junija prispel v Bukarešto francoski minister za zunanje zadeve Barthou. Ker se bo na tej konferenci sklenilo priznanje Sovjetske Rusije in se bodo obenem začela po-

gajanj za sklenitev defenzivne alianse med Francijo, Malo zvezo in Rusijo, so zastopniki Male zveze in balkanskega pakta smatrali za potrebno, da o tem obvestijo Bolgarijo. To je dokaz, kakšen velik pomen pripisujejo te države možnosti, da bi se tudi Bolgarija v dogledni bodočnosti pridružila tej pozitivni in konstruktivni politiki, ki more imeti le najugodnejši rezultata za ves Balkan.

Italija razburjena

Pariz, 6. junija. Iz Rima se doznava, da je italijanska diplomacija zelo vznemirjena, ker je sklenitev defenzivne alianse med Francijo, Rusijo in MZ baje gotova stvar.

Italijansko časopisje skuša Grkom in Romunom naslikati »nevarnost«, ki bi nastala, če bi se tudi Bolgarija pridružila tej zvezi in da bi se bolgarska iredenta potem obračala proti Grčiji in Romuniji, namesto proti Jugoslaviji, kakor dosedaj...

Obenem se fašistični tisk razburja, ker je Turčija naročila na Japonskem zgradbo 10 križark in večje število podmornic, Grčija pa prav tako zgradbo ene križarke in 16 torpedolovcev kakor tudi veliko drugega orožja. Italijansko časopisje vidi v tem »podpiranje žolte gospodarske nevarnosti« od strani balkanske zveze...

Enako nevarnost razodeva Mussolinijev tisk, ko poroča o velevažni konferenci Male zveze v Bukarešti.

Zmešnjave v Romuniji

Diktatorji še vedno ne mirujejo

Bukarešta, 6. jun. c. Z dosedanjimi spremembami v vladi se nikakor ni razčiščen političen položaj v Romuniji in se Tatarescuova vlada bori z velikimi težavami. Na eni strani vlada v notranji politiki velika zmešnjava, na drugi strani pa zahteve inozemskih upnikov popolnoma prevladujejo v usmerjenosti romunske zunanje politike. Prav sedaj pa so zahteve upnikov tako odločilne, da se ne more sestaviti nobena vlada, ki ne bi nudila dovolj varnosti inozemskim interesentom.

Vse je pričakovalo, da bo prišlo do diktatorske vlade maršala Averescu. Toda do tega ni moglo priti zaradi tega, ker hoče Averescu po-

polnoma spremeniti usmerjenost romunske zunanje politike. Vso romunsko zunanjo politiko pa ima popolnoma v rokah Titulescu. Dokler pa se Titulescu ne vrne iz inozemstva, toliko časa sploh ne more priti do bistvenih sprememb v romunski državni politiki. Zato so vse stranke izrabile ta odmor, ki se logično vsiljuje, in so se zblizale med seboj ter sklenile, da bodo z vsimi močmi branile ustavni parlamentarizem v Romuniji. Kmetska narodna stranka zopet zahteva vso oblast zase. Trdi se, da je Tatarescuovo vlado rešil samo dr. Maniu, ki se je izjavil za današnjo vlado, da ne bi prišla druga vlada, ki bi ustavo sistirala.

Nemčija gradi ceste, da omili brezposelnost

Monakovo, 6. jun. Zastopnik propagandnega ministrstva Kueke je govoril po radiju o novi organizaciji nemških cest in o gradnji cest za avtomobile. Kueke je dejal, da je Hitler spoznal važnost velikih avtomobilskih cest. Zda grade 1500 km in bo pri tem našlo 80.000 brezposelnih delavcev delo. Upajmo, je dejal Kueke v svojem nadaljnjem govoru, da bo število delavcev kmalu naraslo na četrtil milijona in da bodo ti brezposelni imeli dela za 8 let. Nihče ne zanika važnosti avtomobilskih cest za gospodarski razvoj države. Hitler bo v kratkem otvoril razstavo »Cester«, na kateri bodo razkazali važnost novih gradenj. Razstavo bodo

otvorili 9. junija. Ni daleč čas, ko bo imela Nemčija 6000 km avtomobilskih cest in 220.000 km navadnih cest in potov.

Sladna kava „SLADO“
prazarne ADRIA

Vam bo teknila!
Zahtevajte jo!

Reševanje gospodarske krize drugod

Kako Roosevelt rešuje kmeta

Če govorimo o ameriškem kmetu — ali farmerju, kot se kaj radi izražamo — ne smemo pozabiti, da kmetijstvo v Zedinjenih državah ni isto, kot je pri nas. Naš kmet je priračen na svojo grudo, on jo ljubi. Ameriški kmet živi od kreditov in zemlja je zanj le sredstvo za razne spekulacije. V dobrih letih, ki so za našega kmeta nastopila v svetovni vojni in tudi v povojni dobi, je imel naš kmet samo to skrb, da bi poplačal svoje dolge, izbrislal vknjižbe in če le mogeče še povečal in zaokrožil svoje imetje. V Ameriki je bilo drugače. Čim boljše so bile prilike, tem več denarja je ameriški kmet najemal, samo, da je razširil možnosti za pridelovanje, ne da bi se briga za to, če bo mogel tudi vse prodati. Ako naš kmet potrebuje denarja, se obrača na naše zadružne posojilnice, ki vsak primer skrbno preštudirajo, predno posojilo dodelijo. V Ameriki je ravno narobe. Kmet gre iskati denarja k tisočim malim krajevnim bankam, ki živijo le od obresti in ki same kmeta silijo, da si natovarja nove dolge. Med tem, ko pri nas vlada zaupno, družinsko razmerje med zadružno posojilnico in med kmetom, zija med ameriškim malim bankirjem in kmetom globok prepad, poln sovraštva in jeze.

Našega kmeta njegova kmetija preživlja in on je ponosen, če mu zemlja rodi od vsega toliko, da ima zadosti za vzdrževanje svoje družine. Ameriški kmet smatra kmetijo za neke vrste tovarno in on prideluje samo to, kar zneso, eno ali dve vrsti poljskih pridelkov. Tako se zgodi, da mora ameriška kmetelja kupovati na trgu solato in krompir in sadje, ker njena kmetija prideluje samo pšenico ali samo pesu.

To je treba vedeti, če govorimo o krizi ameriškega kmeta in o prizadevanjih predsednika Roosevelta, da bi pomagal ameriškemu kmetu, ki se nahaja v veliki bedi. Ameriško kmetijstvo je imelo med vojno sijajne čase, ko je zalagalo vojskujočo se Evropo z živelem, in se je temu primerno tudi opremilo, kakor da bo zalagalo Evropo za vse večne čase. Toda po bojnem viharju je evropski kmet zopet začel na svojo skromno ali soliden način obdelovati svojo polja in ameriški kmet, ki je prideloval za svetovni trg, ni našel več kupca. Posledica temu je bila, da so cene kmetijskih pridelkov zaradi njihove prevelike obilice strahotno padle. Cene so padle za 70 odstotkov, izvoz iz Zedinjenih držav pa za celih 89 odstotkov. K tej težavi je prišla še ta, da industrijski predmeti, poljedelski stroji, delavske plače niso prav nič padli, marveč ponekod še poskočili v cenah. Ameriški kmet je naenkrat običal sredi dolgov, zadušen od vknjižb, ki ponekod prekašajo vrednost posestev.

Ameriškemu kmetu se torej ne godi dobro. Njegov bedni položaj vpliva seveda tudi na industrijo, kajti, če kmet ne kupuje, industrija nima komu prodajati. Tako se sicer godi tudi pri nas. In ker znaša kmetstvo prebivalstvo Zedinjenih držav 32 milijonov ljudi, torej skoraj trikrat toliko, kot prebivalstvo naše države, se je predsednik Roosevelt posebno prizadeval, da pride na pomoč kmetu, ki je posebej še njegov najbolj zvesti volilec. Kako je Roosevelt pomagal kmetu? To bomo sedaj videli.

1. Poskušal je dvigniti cene poljskih pridelkov. To pa je nemogoče, če se istočasno ne zniža količina obdelanega polja, ker če je vsega preveč, cene padajo. Šele, ko postanejo pridelki bolj redki, se cene začnejo dvigati. Toda ukazovati kmetijstvu je silno nevarno. Kaj, če bi prišla slaba letina, če bi zavladale neugodne vremenske prilike? Potem bi kmetijstvo pridelalo premalo, nastalo bi pomanjkanje in država bi morala kupovati od drugod. Zmanjšanje površine obdelane zemlje pa na drugi strani ne pomaga mnogo, ker skuša ameri-

ški kmet zvišati svoj pridelek na ta način, da vporablja na istem prostoru čim več umetnih gnojil. Tretje pa je skoraj nemogoče nadzirati slehernega kmeta, koliko je obdelal in če se je res pokoril predpisom, da sme obdelati le toliko in toliko zemlje in zasejati samo toliko in toliko kilogramov poljedelskega semena. Kmet ne uboga, skriva, in država bi morala ustvariti neznozen nadzorni aparat, ki bi žandaril po ameriških kmetijah. Zaradi teh težav je Roosevelt skušal omejiti pridelovanje ameriškega kmeta na potrebe domačega ameriškega trga. Toda tudi to je imelo zle posledice. Omejevanje obratovanja, zmanjševanje obdelane površine je poglavalno silno veliko poljskih delavcev med brezposelne. Ukinitve vsega izvoza kmetijskih pridelkov v inozemstvo pa je težko udarilo one velike kmetije, ki so še v povojni dobi zaradi prevelikega svojih pridelkov obdržale kupece v inozemstvu.

Toda Roosevelt je vztrajal in je obljubil kmetom, da bo država plačala posebne nagrade za gotove poljske pridelke in za vse one, ki so namenjeni za domačo uporabo. Na ta način bi kmetje zares mogli zmanjšati pridelovanje. Stroške za te nagrade bi po Rooseveltovem načrtu nosila predvsem industrija, ki se peča s poljskimi pridelki, in ki bi se ji naložil poseben davek. Tudi kupeci bi plačevali v iste namene posebno vžitarino. Z drugimi besedami rečeno, Rooseveltov načrt ni nič drugega kot poskus načrtnega gospodarstva pod nadzorstvom države. Država bi nadzirala domala vse poljske pridelke: pšenico, koruzo, svinje, mlečne izdelke, olja, živalske masti in podobno. Toda takoj spočetka je država doživela že velika razočaranja. Nadzorstvo je skoraj nemogoče, statistični podatki se ne ujemajo. Tako je prišlo, da je še prošli mesec morala uradno poklati šest milijonov šepaharjev in 200.000 avij, ki so ravno kar vrgle, da se na ta način reši odviska. Meso so porabili za izdelovanje umetnih gnojil. Po vsem, kar se je na tem področju zgodilo, izgleda, da bo država doživela porazna razočaranja.

2. Zaradi teh neuspehov, zmanjšati obdelane površine zemlje oziroma znižati živinorejo, svinjerejo in podobno, je Roosevelt prišel na drugo zamisel, kako pomagati kmetu, da bo mogel prodati svoje pridelke in se rešiti dolgov, v katere je zlezal. Predlagal je, naj država odkupi vsakoletni odviske kmetalske letine. Toda s tem so nastali za državo ogromni stroški, ki jih mora kriti z novimi težkimi davki, ki morajo zadušiti vsak gospodarski napredek. Isto je svoje dni poskušala Japonska s svilo, isto Brazilija s kavom, isto Zedinjene države z bombažem, a povsod se je izkazalo, da državno odkupovanje odviske nič ne pomaga. Torej se bo tudi ta drugi poskus razbitil v nič.

Amerika je bila zaradi svoje »prosperitije«, zaradi svojega blagostanja silno ponosna. — Mnogo naših Slovencev, ki so izšli iz skromnih razmer v naši domovini, so zaplaval v ameriško blagostanje, in kadar so se vračali na obisk, smo imeli priliko poslušati, s kakšnim omalovaževanjem so mnogokrat govorili o skromnih razmerah, v katerih se mora naš človek pehati za svoj borni kruh. V veri, da bo blagostanje trajalo večno, so tudi ameriški kmetje bahato razvili, vse preveč razvili svoje kmetijske obrate. S tem so se spustili v strašno selpomiseženje, ki bo še sedanjim in prihodnjim rod obremenjevalo in nalagalo žrtve, ki jih prejšnji rodovi niso poznali. Ameriški način življenja bo morda postal to, kar je drugod. Vračanje iz nenormalnega in nezasuženega blagostanja v normalne razmere, kot so po vsem kulturnem svetu enake, to je pravo ime za ameriško krizo, naj se imenuje industrijska ali kmetijska. Tudi v življenju človeštva obstoje neizprosni izenačevalni zakoni. Amerika je danes na tem, da preizkusi njihovo težo, da bodo poznejši rodovi zaživel zopet lažje.

Pravosodni minister Maksimović

o neodvisnosti sodniškega stanu

Belgrad, 6. junija. m. Splošno pozornost je vzbudil tukajšnji snočni banket pri Kolareu, ki ga je priredila centralna uprava Društva sodnikov kraljevine Jugoslavije na čast kasacijskim sodnikom, ki so se iz vse države sestali k prvi plenarni seji v Belgradu. Na banketu je bilo okoli 80 sodnikov in državnih pravdnikov iz Belgrada. Posebnega pomena je bil banket zaradi tega, ker se ga je udeležil pravosodni minister B. Maksimović osebno in je v daljšem govoru podal svoje izjavo za sodstvo in sodniški stan. Onembe vreden je govor predsednika Društva sodnikov kraljevine Jugoslavije Rusomirja Jankovića, ki je po običajnih pozdravnih besedah položil pravosodnemu ministru na srce, da sodniki pod nobenim pogojem ne odstopajo od svojih zahtev v znani spomenici, ki je bila sprejeta na zadnji skupščini sodnikov v Belgradu, »da se čimprej sprejme poseben zakon o sodnikih, v katerem se ima urediti položaj sodnikov ter jim zagotoviti neodvisnost, stalnost, nepremestljivost, avtonomno napredovanje kot element njihove neodvisnosti in jim zagotoviti materialne pogoje, da se na ta način omogoči uvedba novih sodnih zakonov in nove judikature z uspehom.«

Pravosodni minister Maksimović je v daljšem programatičnem govoru podal svoje stališče glede na sodniški stan. Poudarjal je, da uživa sodniški poklic zaradi svoje važnosti in posebnega značaja v državni upravi posebno čast in spoštovanje. To pa se lahko vzdrži samo, če obstoji zaupanje v

pravičnost in nepristranost sodnikov. Za dosego in ohranitev tega je potrebno, da država zagotovi sodnikom popolno neodvisnost od vseh vplivov in jim v tem pogledu nudi vso svojo zaščito. Pa tudi sami sodniki morajo gojiti v sebi spoštovanje do svojega visokega poklica. Tako sta država in sodniki sama nekaj važnih faktor za ustvaritev visokega pravosodstva in avtoritativna činitelja. Kar tiče stalnosti sodniškega stanu, jamči isto ustava, toda iz znanih razlogov, odnosno predpisov v ustavi stopi ta določba v veljavo šele septembra leta 1930. Do tedaj pa niti vlada niti parlament ne moreta s kakšnim posebnim zakonom menjati tega ustav. določilo. Pravosodni minister smatra za potrebno, da to ponovno poudari, da se izogne nepotrebnim javnim razpravam, češ, zakaj vlada ne uvede stalnosti. V materialnem pogledu opozarja pravosodni minister na izredno težke materialne razmere, ki v sedanjem času ne dopuščajo zboljšanja materialnega stanja sodnikov, na drugi strani pa smatra, da je dolžnost vlade, da takoj, ko se zboljšajo splošne in finančne razmere v državi, prične z delom za rešitev tega vprašanja, da se tako zagotovi in zboljša eksistenca sodnikov. Trud, ki ga je pokazalo društvo doslej, da se obrani ugled sodnikov, kakor tudi napori, da se sodniki obdržijo na višini svojega poklica, upoštevajoč pri tem tudi njihovo materialno stanje, je naletel pri pravosodnem ministru na vse razumevanje in se popolnoma strinja s pobudo Društva sodnikov, da se vsa vprašanja realizirajo.

Za kanonizacijo nadškola dr. Stojana

Olomuc, 6. jun. k. Tukajšnji bogoslovni profesor Dr. Zinec je večeraj izjavil na snodu Katoliške akcije, da so podvezni koraki, da se proglasi za svetnika pokojni nadškof dr. Stojan. Dr. Zinec je zbral dozdaj 16.000 primerov, v katerih je pokojni nadškof pomagal sironašnim in bolnikom.

Kje so Slovaki?

Praga, 6. jun. b. Na večerajšnji seji češkoslovaškega parlamenta je narodni poslanec Hlinka ponovno interpeliral vlado v zadevi zadržanja popisa ljudstva, kjer slovaški narod ni prišel posebno do izraza. Hlinka vidi v tem protislovaško tendenco in kršitev obstoječih zakonov. Od vlade zahteva, da se naknadno ugotovi, koliko je Čehov in koliko Slovkov od 9.7 milijonov prebivalcev.

Konferenca nemških škofov

Berlin, 6. jun. b. Večraj popoldne je pričela v Fuldi konferenca nemških škofov, in sicer v največji tajnosti. Šele ob koncu konference se bo izdalo uradno poročilo. Konferenci prispevajo vseh verskih in političnih krogih velik pomen, ker se pričakuje, da bodo nemški škofje sprejeli sklep o stališču katoliške Cerkve do vlade.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da na konferenci nemških škofov sodeluje pet nadškofov, 14 škofov in trije prelati. Zaradi boleznii se konference ne udeležujejo nadškof posaarski, augsburški in regensburški. Konferenci predseduje bratislavski nadškof kardinal Bertram.

„Frankfurter Zeitung“ izenačena

Pariz, 6. jun. b. V tukajšnjih emigrantskih tiskarskih krogih se govori, da je zaradi neke transakcije »Frankfurter Zeitung« prešla v popolno last nemškega ministra za propagando dr. Göttele. Ta list bo ostal uradni organ nemškega propagandnega ministrstva.

Dollfuss pojde v Pešo

Budimpešta, 6. junija. b. Potrjujejo se sročnje dunajske vesti, po katerih bo 13. junija prišel v Budimpešto avstrijski zvezni kancler Dollfuss. Dr. Dollfuss pride v Budimpešto kot član mednarodnega kongresa in bo 14. junija predaval o gospodarstvu v Srednji Evropi. Tedaj se bo sestel tudi s predstavnikmi madžarske vlade in bo ves čas gost madžarskega ministrskega predsednika Gömbösa.

Poboji v Pasaarju

Pariz, 6. jun. b. V Saarskem področju, zlasti v Saarlouisu, je prišlo večeraj in danes do ponovnih narodnosocialističnih izgrediv. Neki hišni posestnik je razobčil na svoji hiši saarsko zastavo. Zaradi tega so narodni socialisti takoj vdrl v hišo, ga pretepli in mu vse stanovanje razbili. — Policia ni intervenirala. Zvečer je zopet neka skupina narodnih socialistov vdrla v dom Saarske gospodarske zveze, demolirala urad, vse akte pa je vrgla na ulico. Tudi v tem primeru policija ni intervenirala.

Dunajska vremenska napoved: Nekoliko toplejše, izpremenljivo vreme.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, vendar se bo počasi zjasnilo. Prehodna deževja niso izključena, lahko vetrovno in topleje.

Utrinki

VRA AMERISKE AKADEMSKE MLADINE

Znano je, da je na Angleškem in v Ameriki zelo razširjen običaj, da listi in časopisi prirajo ankete, da se tako pokaže, kako javnost spreminja aktualna vprašanja. Skoraj porazni so rezultati, ki jih je zabeležil »New York Times Magazine« kot odgovor na vprašanje »Akademik in religija«. Neki akademik »Harvard« je reporterju rekel tole: »Med svojimi tovariši, ki študirajo literaturo, že nisem našel niti enega ateista. Vsi verujejo v Boga, a je drugo vprašanje, kako do Boga pridejo. V cerkvi ga ne najdemo, a potreben nam je. Če bi nam kdo pokazal pot do njega, bi vsi tekli k njemu.« V Jali je poročevalec dobil take odgovore: »Mi akademiki navadno veliko in tudi resno govorimo in diskutiramo o religiji, a e cerkev ne hodimo.« — O »bruhci« pripoveduje profesor tole: »Predavam akademikom, ki so prekrat na univerzi, ki se še ne poznajo med seboj. V začetku se dolgočasijo in oklevajo, a kakor hitro jim zrčnem vprašanje o religiji, zbudim nenavadno pozornost in naglo se razvije živa debata. Noben drugi tema ne more tako hitro užgati.« — Poročevalec trdi, da hodijo k službi božji le tedaj, če je obližnata. Pri jutranji službi božji v Pensilvaniji je našel samo enega akademika. Ko je pred nedavnim univerzo v Harvardu nakazalo 800.000 dolarjev za gradnjo kapelice, je to izzvalo v akademskih listih ostro kritiko. Za gradnjo univerzitetnih kapelic se izdajo razmeroma zelo velike vsote, čeprav jih akademiki te bolj skromno obiskujejo. Tako je Trinity College v Con-

Bolgarija brez strank

Belgrad, 6. jun. b. Tukajšnji listi poročajo iz Sofije, da bo še danes objavljen dekret o razpustu vseh političnih strank. Eventualen poskus obnovitve kakršnekoli organizacije, ki bi imela politične cilje, se bo smatral za ilegalnega. Bolgarska vlada je zapovedala policijskim oblastem, da nemudoma aretirajo več članov makedonske revolucionarne organizacije. Bolgarska vlada ne bo samo razpustila vse sekcije te organizacije, ampak bo svoje ukrepe razširila tudi na druge kroge, da tako onemogoči vsako tajno delovanje makedonstvujuščih.

Župani na Bolgarskem morajo imeti vseučiliško izobrazbo

Sofija, 6. jun. AA. Na podlagi programa, ki ga je vlada objavila po svojem imenovanju de 19. maja, je notranji minister izdal uredbu o preureditvi kmetijskih občin. Vsaka občina bo štela najmanj 5000 duš. Posamezna naselja bodo oddaljena od občine največ 10 km. Predsednike občin bodo imenovali občinski ravnatelji. Za ta mesta bo potrebna vseučiliška izobrazba s sodniškim stažem ali z odvetniško prakso. Vlada hoče s tem ublažiti brezposelnost med akademiki in zaposliti tiste pravnike, ki bodo odpušteni iz državne službe.

Ukrajinci se puntajo

Moskva, 6. jun. TG. Sovjetske oblasti so sedaj izvršile smrtno obsodbo nad sedmimi visjimi sovjetskimi uradniki iz Kijeva. Obsodba se je izvršila tako, da so vseh sedem v petek zvezali na stole in jih ostrelili v glavo. Ta način obsodbe je zahteval visoki sovjetski revolucionarni tribunal. Obsojeni visji uradniki so se morali zagovarjati radi korupcije, ki je ogrožala splošno blaginjo. Druga slična razprava, toda v še večjih izmerah, se prične tukaj ta teden proti 50 sovjetskim visjim uradnikom iz Ukrajine.

Izgredi v Barceloni

Pariz, 6. junija. AA. Iz Barcelone poročajo, da so sročni vnovič sabotalni tramvajski premci v Barceloni. Komunisti so postavili pri nekem električnem transformatorju za tramvajsko mrežo dve bombi, ki sta eksplodirali. Sabotažo tolmačijo kot protest proti barcelonski tramvajski družbi, ki je zaradi nedavne splošne stavke odpustila več tramvajskih sprevodnikov.

Zdravljenje vojnih invalidov

Zdravljenje vojnih invalidov v Toplicah pri Novem mestu se bo tudi letos vršilo predvidoma od začetka julija do konca avgusta. Vsa ustrezna navodila in pojasnila dobe invalidi pri občinah, sreskih in mestnih načelnih ter pri VI oddelku kraljevske banske uprave.

Osebnosti

Belgrad, 6. jun. m. Premeščen je v tehnični oddelek okrajnega načelstva v Pakracu Josip Vedenik, od sedaj tehnični višji pristav pri okrajnem načelstvu v Novem mestu. — Upokojena sta Matilda Jak, višja poštna telefonska kontrolorka na pošti Ljubljana I, in Alojzij Kalinšek, poštni brzojavni uradnik na pošti v Sarajevu I.

Ljubljana, 6. jun. Dosedanji upravitelj zdravilišča Dobrna g. A. Janković je bil na lastno prošnjo upokojen. Za časa sezone je poverjen vodstvo tega zdravilišča banskemu svetniku dr. F. Steru.

PROCESIJA SV. REŠNJEGA TELESA V MUNSTRU

Letošnja procesija sv. Rešnjega Telesa v Munstru je bila tako velika, da je prebivalstvo za svoj obhod triletni ure več kakor prejšnje leta ter da je zaradi tega morala izostati tudi običajna pridiga. Po procesiji je bila v stolnici ob 11 sv. maza, pri kateri je duhovnik s pričetkom prebral tole izjavo stolnega kapitla: »Dosedanji red stolne procesije sv. Rešnjega Telesa smo danes moralno žel spreminiti. Tukajšnja vlada je izdala odredbo, katere nam je usno naznanil šele večeraj dopoldne poseben svet, da ne smemo več posteljavati oltarja pred hladnim poslopjem na stolnem trgu, kakor je bilo to doslej navada. Zaradi tega smo posteljavili oltar ob srednjih vratih stolnice.«

PROCESIJA SV. REŠNJEGA TELESA V MUNSTRU

Letošnja procesija sv. Rešnjega Telesa v Munstru je bila tako velika, da je prebivalstvo za svoj obhod triletni ure več kakor prejšnje leta ter da je zaradi tega morala izostati tudi običajna pridiga. Po procesiji je bila v stolnici ob 11 sv. maza, pri kateri je duhovnik s pričetkom prebral tole izjavo stolnega kapitla: »Dosedanji red stolne procesije sv. Rešnjega Telesa smo danes moralno žel spreminiti. Tukajšnja vlada je izdala odredbo, katere nam je usno naznanil šele večeraj dopoldne poseben svet, da ne smemo več posteljavati oltarja pred hladnim poslopjem na stolnem trgu, kakor je bilo to doslej navada. Zaradi tega smo posteljavili oltar ob srednjih vratih stolnice.«

Razhod v Ženevi

Razorožitveno konferenco bodo odgodili za nedoločen čas

Ženeva, 6. jun. b. V krogih delegacij vlada velika potrtost. Nič več ne računajo, da bi bila razorožitvena konferenca še sposobna za pozitivno delo. Ustavitev razprav na razorožitveni konferenci se smatra kot njena odgoditev, čeprav v prikriti obliki. Posebno neugodno je vplival na vse delegacije nenaden odhod italijanskega delegata barona Aloisija v Rim. Vodstvo italijanske delegacije je namesto njega prevzel drugi delegat di Soragna. Radi tega sta torej sedaj Italija in Velika Britanija zastopani po svoji drugi garnituri. To pomeni obenem konec razorožitvene konference, čeprav pravijo, da bo njena usoda zapечатena šele danes popoldne. Gre namreč samo za to, ali pride do prikrita konca, to je do odgoditve, ali pa do odkritega fiaska. Ta druga možnost bi hudo omajala položaj angleškega ministrskega predsednika MacDonalda, kajti če bo Francija po polomu razorožitvene konference ostala še naprej pri svojem dosedanjem stališču, ne bo preostalo Angliji ničesar drugega, kakor da zapusti svojo dosedanjino linijo, ki sta jo zastopala MacDonald in Henderson in da se priključi francoskemu stališču. Verjetno je, da bo danes popoldne sprejeta zadnja točka Hendersonovega predloga, po kateri se nalaga predsedniku razorožitvene konference, da naprej proučuje položaj, zlasti glede varnostnega in razorožitvenega problema, in da v ugodnem trenutku ukrene potrebne korake za nadaljevanje dela razorožitvene konference. To pa obenem pomeni, da se bo razorožitvena konferenca odgodila za nedoločen čas in bo morda zapadla tudi pozabljenju.

Dr. Beneš se poslaavlja

Ženeva, 6. jun. b. V tukajšnjih diplomatskih krogih so prepričani, da se bo po večerajšnji seji predsedstva razorožitvene konference pričela akcija od strani Turčije, Sovjetske Rusije in držav Male zveze, ki bo izročila protipredlog na Hendersonov predlog. Ta protipredlog bo zastopal najbrž češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. V političnih krogih računajo, da bo Velika Britanija protipredlog omenjenih držav odklonila, s čimer pa bo padla odgovornost za neuspeh razorožitvene konference na njo.

Jevtičeva posvetovanja

Ženeva, 6. ju. c. Jugoslovanski zunanji minister Bogoljub Jevtič je danes dopoldne zelo dolgo konferiral z dr. Benešem. Sploh pa vse delegacije zelo mračno konferirajo o usodi razorožitvene konference. Francoska delegacija je bila vse dopoldne zbrana in je razpravljala o usodi konferen-

ce. Po sestanku francoske delegacije so se iz francoskih krogov izražale velike simpatije za Litvino.

Belgrad, 6. jun. AA. Francoski poslanik na našem dvoru Emil Naggiar je z nočnejšim orienteks-presom odpotoval v Pariz, da prisotuje svečanemu sprejemu našega zunanjega ministra Bogoljuba Jevtiča v Parizu, kjer se bo mudil kot gost francoske vlade 11., 12. in 13. junija. Gospod poslanik se bo vrnil 15. junija v Belgrad.

Nova konferenca 1935

Pariz, 6. jun. b. Ženevski dopisnik »Excelsior« kaže, da se bo pomorska konferenca, ki se sešane spomlad 1935, bavila tudi z vprašanjem varnosti. Francoska delegacija bo zahtevala, da se povabijo vse pomorske države, majhne in velike, na to konferenco. To se tiče predvsem Sovjetske Unije, Nemčije, Nizozemske in Španije, ki se morajo takoj povabiti in smatrati za enakopravne z Združenimi državami, Veliko Britanijo, Japonsko, Francijo in Italijo. Norman Davis je sicer odločen nasproti vsake debata o mednarodni pomoči, ker ga je strah, da bi sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov izbral tudi pomorsko konferenco v zvezi z razorožitvijo na morju in varnostjo obal v svojo korist. Res je, da Sovjetska Unija zahteva sklenitev pakta za medsebojno pomoč na morju in zaščito svojih obal na Tihem Oceanu. Toda tak predlog bi onemogočil pogajanja, ki so danes že itak zelo težava.

10 milijard za oboroževanje

Pariz, 6. jun. b. Finančni odbor zbornice se je sročil ponovno bavil s predlogom vlade, ki zahteva kredit v višini treh milijard frankov v svrhu oboroževanja. Mornariški minister Pietri je izjavil, da bi od tega zneska dobilo mornariško ministrstvo 865 milijonov frankov. Od tega zneska se bo uporabilo 595 milijonov za zgraditev podzemnih tankov, v katerih se bodo hranile ogromne množine surovega olja za vojne ladje v primeru vojne, 80 milijonov bi se porabilo za gradnjo obalnih utrd in obalah Sredozemskega morja in v severnofrancoskem departementu Pas de Calais, 90 milijonov frankov pa za opremo vojnih ladij z letali.

Državniki se poslaavlajo

Ženeva, 6. jun. p. Zatišje, ki je nastalo v Ženevi, je najbolj karakterizirano z odhodom dveh zunanjih ministrov iz Ženeve, grškega in turškega. Poleg tega je zapustil Ženevo tudi italijanski delegat baron Aloisi, ki je bil danes že v Rimu. Tu ga je sprejel predsednik vlade Mussolini ter mu čestital k ureditvi vprašanj, ki so v zvezi s saarskim plebiscitom.

Kaj pomenijo slovesnosti v Šabcu

Odlikovano mučeništvo in junaštvo

Poročali smo že o velikih slovesnostih v Šabcu in vsem Podrinju, katerih se je udeležil tudi Nj. Vel. kralj Aleksander. Te slovesnosti so bile predvsem namenjene počastitvi junaškega prebivalstva mučeniškega mesta Šabca in vasi Prnjavor, ki je poleg Šabca s svojim prebivalstvom doprinesel obudovanja vredne dokaze domoljubne požrtvovalnosti in junaštva.

Ko je 1. 1914. izbruhnila svetovna vojna, je Podrinje okrog Šabca branil le majhen oddelek srbske vojske: 6. pehotni polk drugega poziva, 6. pehotni polk tretjega poziva, 1 konjeniški eskadron, 1 brzostrelna poljska baterija, 1 poljska pozicijska baterija, 3 čete črne vojske, 1 vod orožnikov in nekaj finančnih stražnikov. Ta pešica, pod poveljstvom generalštabnega polkovnika Krste Smiljanica, je stala proti celi avstro-ogrski armadi.

Cepprav je bila ta obramba Šabca proti močnemu nasprotniku šibka, vendar je branila, da se avstro-ogrski čete niso mogle prepeljati čez Savo. Dne 9. avgusta (po srbskem koledarju) so avstro-ogrski baterije začele bombardirati Šabac. Prebivalstvo pa je ostalo mirno in je junaško prenašalo, ko je toliko in toliko nebojevnikov padlo pod granatami. Tega dne je samo ena granata v hiši trgovca Krste Vike ubila 12 nedolžnih ljudi. Tisti del Šabca okrog okrožne komande je bil posebno hudo obstreljevan in je pri tej priliki bilo ubitih mnogo starčev, žensk in otrok. Bombardiranje je trajalo nato še dva dni in dve noči, nakar so 12. avgusta ob jutrnjem svitu začele avstro-ogrski čete prehajati čez Savo. V noči med 11. in 12. avgustom je bil Šabac prvič evakuiran. Šabčani so v teh težkih dneh pokazali svojo visoko zavest in požrtvovalnost. Vzeli so s seboj samo najpomembnejše stvari, vse svoje premoženje pa pustili v razbitih hišah.

V Šabcu je ostalo le malo ljudi, pa še te je avstro-ogrski vojska, ki je zasedla Šabac, poglala na polje, vse brez razlike, starce, ženske, otroke in bolnike. V njihovih domovih pa so se nastanili sovražni vojaki.

Istočasno je sovražnik prekoračil Savo pri Mitrovici in drugod ter Drino pri Zvorniku. Tudi tu so bile postavljene le šibke srbske čete. Tudi v teh krajih je avstro-ogrski vojska, sestavljena po večini iz samih Madjarov, strahovito požigala in ubijala ljudi. Najhujše je

doživela lepa vas Prnjavor v rodoviti Mačvi. Madjari so v Prnjavoru izvrševali taka zverinstva in divjstva, da bi se moral zgostiti barbar. V hiši Petra Popadića je bila zaprta vsa rodovinska zadruga. Madjarski vojaki pa so hišo brez usmiljenja zažgali, tako da je v njej zgorilo nad 20 ljudi, žensk in otrok. V prnjavorsko cerkev so Madjari segnili starše in vse pobili.

Toda 22. avgusta (po srbskem koledarju) je prišlo do bitke na Ceru z redno srbsko vojsko, ki je vrgla Avstrije nazaj in osvobodila Šabac. Toda miru pa mesto ni uživalo. Avstro-ogrski baterije so mesto bombardirale do jeseni. Ko je srbska vojska morala prekiniti svojo ofenzivo v Sremu in Bosni, so avstro-ogrski čete zopet zasedle Mačvo in Šabac. Dne 2. novembra se je začel boj okrog Šabca. V tem boju, ki je bil zelo hud in krvav, je mesto zopet mnogo trpelo. Tokrat prebivalstvo ni toliko trpelo, ker je bilo mesto pravočasno izpraznjeno. Toda Avstriji so ostali v Šabcu le malo časa, ker so jih srbske čete 1. decembra zopet vrgle čez Savo. S tem je bila vsa Srbija očiščena sovražnikov.

Tako je Šabac do oktobra meseca 1915. leta užival več mirnih dni. Toda oktobra leta 1915 je tretjič padel v roke sovražnikov in z njim vsa Srbija ter ostala v sovražnikovih rokah polna tri leta do zmagošnjega konca.

Šabac in Podrinje sta bila torej prva, ki sta morala vzdržati prve in glavne udarce ter doživeti vse vojne strahote in brezprimernosti žrtve. Zato je ob priliki spominskih slovesnosti ob Šabcu in v Podrinju naša dolžnost, da podčimo simbolično gesto Nj. Vel. kralja, ki je odlikoval Šabac in Prnjavor z visokim vojnim odlikovanjem. S to gesto je Nj. Vel. kralj govoril iz srca vsega naroda, ki pravilno ceni požrtvovalnost prebivalstva teh krajev, katero je ne samo kot vojska, temveč tudi kot mirno prebivalstvo prevzelo nase velike žrtve in branilo svojo srbsko domovino, dasi ga ni vezala vojaška obveznost. Visoko odlikovanje, ki predstavlja največje priznanje tem krajem, je obenem manifestacija odločnosti vsega naroda, da bo tudi v bodoče branil svoje svete, s tako velikimi žrtvami pridobljene pravice in da bo z vso odločnostjo in samozatajevanjem vstal proti vsakemu, ki bi skušal dvigniti roko proti svobodi in mejam naroda in njegove zemlje.

Boj petih dravskih splavarjev za življenje

Ptuj, 6. junija.

Ob Dravskem mostu v Ptuj se je zgodila nesreča, ki bi bila skoro zahtevala žrtve mladega splavarja. Eskadrila treh splavov, ki so prišli iz Dravograda, je bila na potu v Sombor.

Približno ob 8 so splavi plavali skozi dravski most. Prva dva sta srečno smuknila, med tem ko je tretji zadel ob 6. mostno oporo. Po silnem udarcu se je splav v hipu zavrtel in razbil ter zaprl tri mostne opore. Posadka pet mož je bila v nevarnosti, da utone. Štirje splavarji so se pravočasno rešili s tem, da so splezali po mostnih oporah navzgor. Petega splavarja pa je splav pokopal pod vodo in bi bil gotovo utonil, ko bi ne bil tako izbo-

ren plavač. Ko ga je voda prinesla na površje, je bil toliko pri sebi, da se je oklenil kosa lesa, ki se je bil odtrgal od splava, in se držal na ta način na površju. Neslo ga je dva kilometra navzdol, kjer je prišel na neko sipino in se tako rešil gotove smrti.

Ponesrečenega splavarja, ki se piše Ciril Zavrnik, so spravili v neko stanovanje, kjer se je zopet opomogel. Lastnik splavov Seyfried iz Maribora ima precejšnjo škodo, ker mu je oddelek voda veliko lesa. Na lice mesta je prihitel oddelek ptujskih pontonirjev pod poveljstvom majorja g. Manojlovića, da pomaga spraviti razbiti splav iz Drave in tako prepreči nevarnost, ki je pretila mostu.

Kar se moralne vzgoje tiče, se strogo pazi na to, da se vajenci obnašajo dostojno, prebijejo svoj prosti čas v dostojnem razvedrilju, čitanju in učenju, v verskem ozirju pa, da zadostijo svojim verskim dolžnostim.

Jasno je, da se zahteva v zavodu red in disciplina, ker brez tega tak zavod ne more uspešno vršiti svoje naloge. Primer, kako bi naj se bilo ravnovalo z nekim vajencem, je v gori omenjenem članku drugače prikazan, kakor pa se je dogodil v resnici. Fant ni bil samo neposlušen in uporen, temveč so bili za njegovo odpustitev merodajni predvsem absolutno važni vzgojni interesi zavoda. Ni res, da bi bil kdo fanta zavlil v koe in ga pretepal. Za izključitev ostalih pa je imela uprava prav tako važne razloge in je bila k temu prisiljena med drugim tudi zato, ker je hotela in tudi hoče v bodoče ščititi vzgojno višino in ugled zavoda.

Kar se tiče preiskave s strani mestne občine ali oblasti, pa uprava samo izjavlja, da želi, da bi si merodajni činitelji na lice mesta in neposredno informirali o vzgoji v zavodu, da se s tem prepreči širjenje neresničnih in nekontroliranih vesti.

P. J. S. SERRARENS, tajnik Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij

Avstrijski problem

Slika rdečih delavskih društev bo izpopolnjevana, če omenimo še »vzvodomiselec«. V nekem poveljevanju razmer žena je bila ta organizacija imenovana za »kulturno«, bila je pa to prav toliko kot katera koli socialistična strokovna ali strankarska organizacija. Odpad od vere je, recimo, propagiral prav sistematično. Socializem ne pusti rdečega delavca pri miru niti po smrti. Društvo za sežiganje mrličev »Ogenj«, ki je imelo 167.000 članov, kaže izrazito protisrbsko smer avstrijskega socializma. Delavci niso imeli nobenega interesa na tej propagandi, ki pa so jo uporabljali socialisti kot dobrodošlo pšico proti krščanstvu.

Več teh organizacij je bilo podpiranih od strokovne organizacije ter stranke, pa tudi od dunajske občine. Tako je dalo mesto na razpolago socialističnim organizacijam mladinske domove in igrišča, dajali so jim celo popust pri cestni železnici. Krščanska mladinska organizacija ni imela do vsega tega nikakih pravic: pomenila je le manjšino in še to krščanskega svetovnega nazora. Dunaj pa je obstojal le za rdečkarje.

Štrastno predrznostjo so izkoriščali socialisti svoje pozicije, samo da bi izveliki več podpor za svoje organizacije. Tako so ugotovili, potem ko je prešla dunajska delavska zbornica v druge roke, da je zbornica podpirala z denarjem, ki so ga dali vsi delavci, samo socialistične strokovne organizacije. Tako je dala zbornica posojilo v znesku 50.000 šilingov društvu stavev, isto društvo pa je imelo obenem podporo na leto Din 10.000, zveza kmečkih delavcev je imela posojilo v znesku 50.000 šilingov proti 20 letnemu odplačevanju, letne podpore pa 4000 šilingov. Za posojila v znesku 10.000 šilingov rdečkarji občini Liesung in hotelu »Solntec« v Innsbrucku in socialističnemu strankinemu domu se sploh niso plačevale obresti, niti se ni

denar vračal. Socialistična strokovna zveza je imela v poslopiju delavske zbornice za svoje pisarne v najemu vse nadstropje, pa ni plačala za to do leta 1931 nobene najemnine.

Dalje so ugotovili — sledila bodo temu še druga odkritja — da je socialistična strokovna zveza leta 1933, ko je bil Schutzbund že razpuščen, dala na razpolago dr. Deutschu 160.000 šilingov za »izobrazbo« in propagando. Reči ne moremo, koliko se je porabil od onih petih milijonov šilingov, ki so jih prenesli socialisti v inozemstvo, za kar so se posebno potrudili socialistična strokovna internacionalna in posamezni strokovni tajniki strokovnih internacionalnih posameznih strok, posebno iz Švice in Holandske, za orožje, čeprav govori vse za to, da se je ta denar porabil za nakup orožja v Češkoslovaški. Odkrili bodo brez dvoma še marsikaj zanimivega, na pr. glede visokih plač pri dunajski občini, pa mislimo, da bo to, kar smo doslej navedli, pokazalo socialistično gibanje in njegovo gospodarstvo v Avstriji v dovolj jasni luči. Odkrite razmere so naravnost odurne.

Radi tega razumemo, da se je marksizmu odvalil kamen od srca ob zatonu avstromarksizma. Tudi lahko razumemo, če nekateri označujejo propast avstromarksizma kot korak k kulturnemu napredku zapada. To, da je nasprotnik uničen, nas pa ne sme zadrževati, da si ne bi ogledali tudi metod, ki so pripeljale do uničenja. Kajti namen sam še ne posvečuje sredstva in hudiča ne smemo izganjati z belečubono.

2. NASPROTNIKI SOCIALDEMOKRACIJE

Krščansko-socialna stranka je nosila v preteklih letih velik del odgovornosti za razvoj dogodkov v Avstriji in to v najtežjih časih. Kot najmočnejša stranka je bila vedno v lasti in doložena je tudi kancelarju v večini slučajev. Bila je na čelu boja proti marksizmu, ki je bil v opoziciji od leta 1920 in ki mu je bil nepoznan pojem lojalne opozicije. Na njej je ležala vsa peza dela za obnovo

Nevarnost junijskih povodnji

Ljubljana, 6. junija.

Junij je zaznamovan v teoretičnih meteoroloških razpravah o mesečnih povprečnih padavinah kot mesec, ko pade v ljubljansko-kočevskem pasu z Gornjim gradom vred največ mesečnih padavin razen meseca oktobra. Letos pa je že maj, kar smo včeraj objavili, daleč presegel povprečne padavine, ki so drugače bile zaznamovane v zadnjih 35 letih. Vse kaže, da bo junij še bogatejši padavin. Na deželi v tem pasu ljudje z obupom zro, kako bodo spravili seno pod streho, kajti travniki so jim mnogo obetali, toda večno deževje je košnje zavrla za več tednov.

Meteorološki zavod je zaznamoval, da so se pričeli trajni in konstantni nalivi v ponedeljek ob 3.15 jutraj. Lilo je neprestano ves dan z malimi presledki. Najhujši nalivi so se vrstili snoči med 19 in 20, ko je v tem času padlo 12,5 mm dežja. V času od večeraj 3.15 do davi 1.30, ko je prenehala med silnim viharjem deževje, je padlo v dobrih 22 urah nad Ljubljano in bližnjo okolico 79,7 mm dežja. To pomenja ogromne množine vode, ki je ni mogla še itak od prejšnjega deževja prenapolnjena zemlja več sproti vsrkavati. Deževje bo napravilo na poljih veliko škodo. Letina je sprva prav dobro kazala v bližnji okolici. Toda to deževje je napravilo krmj čez vse račune kmetovalčeve. V 22 urah je samo nad Ljubljano padlo 31.880.000 hl vode. Kam spraviti to maso?

Ljubljana in Sava naraščata

Ljubljana je že snoči začela nevarno naraščati. Na Barju je davi dosegla že 1.20 m nad normalo. Pri Vevčah pa 1.50 m nad normalo. Tudi njeni glavni pritoki so silno naraščali ter se razlili po bližnjih travnikih in njivah. Polja okoli Lip, Črne vasi in na Havptmancah so že pod vodo. Povodenj je z mnogih pokošanih travnikov odplavila še sveže pokošeno mrvo in jo vlačila v Ljubljano, ki je bila davi polna sena.

Tudi Sava polagoma narašča. Pri Črnučah je narasla za pol metra. Da Ljubljana še vedno narašča, je vzrok temu, ker so bili na Notranjem šel sinejši nalivi kakor pa v ljubljanski okolici in na Barju. Cerkniško jezero je zvrhano. Drugače miren potok Cerknišica je ponoči tako narasel, da je pri Begunjah poplavlil vse travnike in loke, ki leže ob njem. V Loški dolini je velika nevarnost nove povodnji, ki bo pač prebivalcem napravila ogromno škodo na njivah, kjer je bilo vse posejano in so pridelki sprva kazali prav dobro letino. V Ložu so bili včeraj prav hudi nalivi. Zanimivo je, da Planinska dolina davi še ni bila poplaven pod vodo, kajti posledice hudih nalivov se pokažejo v Planini šele po 24 urah. Unec je bil sicer napet, toda se davi še ni razlil po dolini.

Regulacijska dela na Ljubljani

Nalivi so popolnoma preprečili nadaljnja regulacijska dela v Ljubljanični strugi od Novega trga nizdol do tromostja. Terenska sekcija je odredila vse varnostne priprave, da ne bi naraščajoča voda napravila hujše škode kot prejšnja leta. Pri jezcu nad Čevljarskim mostom voda vidno narašča. Že v ponedeljek so popolnoma odprli zavornice na Grubarjevem prekopu, da bi tako došla voda hitrejši odtok. Ni pomagalo. Na Špiči je voda dosegla višek. Zato je bilo odrejeno, da se popolnoma odpro tudi trnovske zavornice, ki so bile drugače le deloma zaprte. Davi ob 6 so jih popolnoma odprli. Že čez eno uro, ob 5 jutraj je danes voda udrila čez močno zgrajeni jez nad Čevljarskim mostom. Velikanska množina kamenja, ki je bila zložena pred jezo, je močno ovirala, da voda ni predrla jez, ki je tudi drugače močno zgrajen. Pri jezcu je nastal vodopad, kakor da bi človek bil pri kakem miniaturnem niagarskem slapu. Voda tam pada v besnem drvcu. Pozneje se umiri. V betonski strugi pa dere umazana voda mirno naprej. Dosegla je višino nad 1 m. Na podlagi vremenskih opazovanj je terenska sekcija ukrenula vse, da je spravila male lokomotive na

Nesrečna smrt pod hlodi

Maribor, 6. junija.

Na Jurčevem veleposstvu v Vurmu nad Selnico ob Dravi se je smrtno ponesrečil 28-letni drvar Anton Sotošek. Zaposlen je bil s tovaršem Henrikom Rihterjem pri spravljaju hlobov po riži v Semenjski grapi. Sotošek je prožil hlode z vicokega kupa v rižo, Rihter pa je dalje spodaj v dolini uravnaval hlode v riži ter jih spravljaj v tek. Dajala sta si medsebojno znamenje, kadar je poslal Sotošek hlobov v dolino. Naenkrat pa je prigrmel mimo Rihterja cel sklad hlobov brez svarišnega znamenja, da se mu je v zadnjem trenutku komaj

varno in sicer na vzpenjačo ob Šentpeterskem nasipu. Zavarovala je tudi v strugi položene tire s tem, da je položila na vsakih 10 m razdalje težke kamne, pri vzpenjači pa je namestila do 30 vagončkov, napolnjenih z materijalom. Davi je voda skoraj pokrivala te vagončke in začela odnašati v njih nakopičeni materijal. Ko je dopoldne vladalo še dokaj lepo vreme, je začela voda v Ljubljanični strugi padati ter je padla za 20 cm. Dopoldnjski nalivi, ki so se pričeli ob 10, pa so povzročili, da je Ljubljana začela znova naraščati.

Pri tej priliki je treba povedati, da bi bilo treba jez nad Čevljarskim mostom pravočasno odpreti, da bi se preprečilo zastajanje in razlivanje naraslih voda na Barju. Predlanski jez ob cukrarni je bil tako narejen, da so ga lahko odprli vedno, kadar je bilo potrebno. Zakaj betonskega jez, letos niso tako naredili? Mi nismo strokovnjaki, uvidimo pa, da bi to tudi letos šlo, če je šlo predlanskim!

Sneg na planinah

Tako nenavadno spremenljivega vremena v juniju že kmalu ne pomnijo. Po planinah, zlasti na Triglavu, je zapadel nov sneg. Ko se je zgodaj davi zjasnilo, je bil Triglav videti v novi snežni odeji. Naravno, da je nastopilo zato hladno vreme. Najvišja temperatura je danes znašala plus 17 stopinj Celzija, najnižja plus 14. Barometer je sprva kazal dobro, kajti dvignil se je dopoldne od 156 mm za 2 mm, toda pozneje je začel zopet padati.

Nestavno vreme bo trajalo po dunajski vremenski napovedi še nekaj dni. Upamo, da bo sv. Medard, ki goduje v soboto, napravil pravičen preobrat v vremenu, zlasti v korist našemu, že itak lelos po umah mnogo trpečemu kmetovalcu. Znan je namreč vremenski rek: »Kakršen je Medard, tako je vreme mesec dni.«

Savinja prestopila bregove

Zalec, 6. junija.

Radi deževja v ponedeljek in v torek je Savinja zopet prestopila svojo strugo. Grozi velika nevarnost, da ubogim kmetom zopet uniči ves pridelek letošnjega leta. Čas je že, da enkrat že začno resno misliti na popravo nasipa Savinje.

Celje, 6. junija.

V torek popoldne je začelo v vsej Savinjski dolini močno deževati in je deževalo skoraj brez prestanka do davi. Že v torek proti večeru je začela Savinja s pritoki močno naraščati in se je bilo bati, da bo do jutra, če dež ne preneha, prestopila bregove, kar se je tudi zgodilo. V strahu so se odpravili ljudje v torek zvečer k počitku, posebno na ogroženih krajih, ker bi se lahko zgodilo, da bi morali izprazniti stanovanja že ponoči. Ker je močno lilo skoraj do zgodnjega jutra, so Savinja in pritoki prestopili bregove in je voda zalila tudi več kleti.

Davi je bil v Celju pod vodo mestni park, Masarykovo nabrežje, Glazija in okoli ležeči travniki ter travnik na Dolgem polju. Voda je tudi podrla ograjo pri novem mostičku ob izlivu Sušnice v Savinjo, ki je bil narejen po zadnji povodnji. Preceje je narasla tudi Voglajna in je svet posebno pri izlivu v Savinjo ves pod vodo. V prvih dopoldanskih urah danes so vode še vedno naraščale, šele okrog polne so začele upadati. Vreme je še vedno nestanovitno in od časa do časa malo dežuje, tako, da nevarnost povodnji še ni minula.

Drava narasla

Maribor, 6. junija.

Siloviti nalivi so povzročili hudo naraščanje voda. Drava se je tako dvignila, da je že zakrila tako zvan »nizki« vodomor, kar se dogaja le ob izrednih slučajih. Močno je narasla tudi gladina vode pri Pesnici in drugih okoliških vodah. Če bo deževje trajalo dalje, bo neizogibna povodenj, ki bo povzročila veliko škodo zlasti na travnikih.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

trdilo je prišel v njene roke del orožja, ki je bil svoječasno prepeljan na Madjarsko. Oborožena naj bi bila z italijanskim orožjem, česar pa nismo mogli ugotoviti. Vemo pa, da je Heimwehr, ki je imela zadnje čase velik vpliv na politične dogodke, čeprav je dobila pri zadnjih volitvah le nekaj mandatov, imela po svojem prepričanju premalo orožja in da ga je zahtevala še več iz državnih skladišč. Dokler je mogel o tem odločati Vaugoin, ki je bil vojni minister od leta 1922 do 1933, Heimwehrovem kot zasebni organizaciji, ni bilo ugodno. Šele ko je postal kanceler Dollfuss, je dobil Heimwehr 16.000 pušk od države. Pod čigavim pritiskom je storil to Dollfuss, ne vemo. Gotovo pa je bila s tem pozicija Heimwehra bolj ojačena kot je bila z imenovanjem heimwehrovskih ministrov. Kajti s tem je postala oborožena moč v državi, ki ni predstavljala prave državne sile. To pa je nedopustno in je tudi fašizmu odprlo vrata države. Kajti od tega trenutka dalje je bilo jasno, da bo šla Dollfussova vlada v tisto smer, ki je bo predlagala Heimwehr.

Heimwehr je bila protimarksistično gibanje. Njeno odklanjanje marksizma in njeno sovražno razpoloženje do marksizma nista izvirala iz nezadovoljstva nad nezakonito opozicijo socialdemokracije — kajti njena pozicija je bila prav takšna — temveč njenega fašističnega avtoritativnega država. Heimwehrovi socialdemokracije niso hoteli izpreobrniti ali poboljšati, temveč zrušiti. Čeprav so bili sami stranka, so zahtevali razpust vseh strank, predvsem pa socialistične. Niso bili pa v vsem popolnoma edini. Fey hoče še danes restavracijo Habsburžanov, Starhemberg pa tega zaenkrat še noče. Slednji je pripravljen priznati Hitlerja za drugega največjega evropskega državnika, če bi ta priznal Heimwehr za avstrijsko izjavo narodnega socializma. Heimwehr pa je edina v zahtevi po avtoritativni protimarksistični državi.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubljanske vesti:

Ostro nadzorstvo živil

Kakovost živil v Ljubljani, ki je bila še pred leti zelo pomanjkljiva, se zadnja leta vidno boljša in dviga. Predvsem je to zasluga ostrega nadzorstva živil, ki ga izvajata vzajemno higijski zavod in mestni tržni urad. Vendar pa so ostale še nekatere pomanjkljivosti, ki sta jih pričela letos oba zavoda odločno trebiti. Dosedanje ugotovitve so razjasnile marsikatero zanimivost s tega polja v Ljubljani.

Tako je na primer higijski zavod ugotovil, da pokalice, kakor se prodaja v Ljubljani, nikakor ne odgovarja zahtevam. Do 90% pokalice, kolikor jo je pregledal higijski zavod, je napravljeno iz umetnih estrov in ne iz malinovec, ki vsebuje naravne estre. Domači malinovec zaradi tega ne prihaja tako v denar, kakor bi zaslužil in precej kmetskega prebivalstva izgubi na zaslužku. Na drugi strani pa odhaja za umetne estre mnogo našega denarja v inozemstvo. Pokalice iz umetnih estrov tudi nimajo nobene hranilne vrednosti, medtem ko pokalice iz domačega malinovec vsaj toliko, kolikor ga ima sad, iz katerega je malinovec napravljen. Higijski zavod namerava v bodoče konfiscirati vse pokalice, za katero bo ugotovljeno, da je napravljeno iz umetnih estrov.

V zvezi s pregledom pokalice pregleduje higijski zavod tudi glavice sifonskih steklenic. Zakon namreč predpisuje za take sifonske glavice, ki prihajajo v stik z vodo, da ne smejo imeti več svinec kakor 1%, vsa druga zmes mora biti iz čina ali iz aluminija. Dosedanja analiza pa je ugotovila, da imajo te glavice od 4% pa celo do 40% svinec, kar seveda oddaleč ne odgovarja higijskim zahtevam zakona. V načelu je higijski zavod sklenil, da bo začasno za gotovo dobo pustil v prometu tiste glavice, ki imajo največ 5% svinec v sebi, vse druge pa morajo takoj iz prometa. Glavice sifonskih steklenic morajo biti v bodoče ali iz čina ali pa iz aluminija.

Največ zlorab se je včasih vršilo pri dišavah, ko je prihajala v promet ponarejena paprika, poper, cimet in druge dišave. Te zlorabe so sedaj temeljito izkoreninjene, kar so pokazale tudi kemične analize odvzetih vzorcev. 99% teh vzorcev odgovarja vsem zahtevam. Redki slabi vzorci pa ponavadi kažejo, da se je dišava pokvarila ali da se je v njej zaredil mrčes.

Večji primer ponarejanja živil je zavod odkril sedaj, ko je ugotovil havarirano kavo. Kavo namreč nekateri trgovci in razpečevalci barvajo, kar pa zakon strogo prepoveduje, ker se s tem kakovost kave navidezno dvigne in to vara ljudi. V Ljubljani je v prometu precej barvane kave.

Higijski zavod vodi tudi nadzorstvo nad različnimi mesnimi izdelki, kakor nad hrenovkami, klobasami, različnimi vrstami salam itd. Svojičas so mesarji namešali v hrenovke in klobase precej moke. To je sedaj kar iztrebljeno in je v tem nadzorstvo popolnoma uspešno. Pač pa se opaža, da so skoraj vsa čreva pobarvana, kar je zopet prepovedano. Mesarska zadruga je bila že opozorjena, naj obvesti članstvo, naj tega ne počne dalje, čež nekaj tednov pa bo higijski zavod že pričel pleniti take mesne izdelke.

Moka je v splošnem v Ljubljani dobra, le kruh je bil zadnje čase premalo zapečen in luknjičav. Na opozorilo tržnega nadzorstva so pričeli peči malo boljši kruh, ki je bolj zapečen. Priporočljivo iz higijskih razlogov tudi ni rezanje kruha kupcem. Higijski zavod in tržno nadzorstvo bosta skušala vplivati, da bodo imeli peki vedno dovolj malih hlebov in štruc za tiste, ki bi radi male količine, tako da pekom ne bo treba razrezovati velikih hlebov.

V splošnem se opaža, da so higijske razmere v Ljubljani dobre. So pa vmes seveda stvari, ki ne odgovarjajo in te poskušajo počasi odstraniti.

so ga prodajali po 1.50 Din kilogram. Novi krompir je sedaj po 3 do 4 Din kilogram. Imamo že domači zgodnji krompir. Sadni oddelek na živilskem trgu je bil srednje založen, kajti torkovi naliivi so povzročili, da ni bil dovolj češen tak, kakor so ga pričakovali. Domače češnje so bile od 3 do 4 Din, boljše od 5 do 6 Din kilogram. Vrtna jagode so prodajali po 3 Din liter, boljše so bile dražje. Gozdni jagodi je bilo zaradi slabega vremena prav malo. Bile so po 3 Din liter. Borovnic je na trgu vedno več. Bile so po 2 Din liter. Izredno mnogo je bilo gob-lisic po 1.50 Din liter, jurčkov prav malo. Na trgu so se pojavile prve marelice iz Novoga Sada. Bile so od 14 do 16 Din kilogram na drobno.

Škoda pri košnji. Ravno, ko se je pričela v ljubljanski okolici košnja, je nastalo tudi deževno vreme. Po ljubljanski okolici, po Barju in na ljubljanskem polju je sedaj polno travnikov, ki so že pokošeni, pa kmetje niso imeli več časa, da bi spravili seno. Take snežne kopice, oziroma komaj pokošeno, pa že mokro seno, nudi prav žalostno sliko. Kmetje so se letos veselili lepe trave, čež pa jim je uničil mnogo najlepšega sena.

Trbovlje

Občinske volitve. V Uradnem listu so razpisane občinske volitve za občino Trbovlje in Dol-Hrastnik za 22. junija.

Griza razsaja. V občinsko bolnišnico za nalezljive bolezni, ali kakor jo na kratko imenujemo izolirnico, so prepeljali pet na griži obolelih oseb. Verjetno, da jim bo sledilo še več. Precej let je že bil mir pred to nerodno boleznijo, sedaj pa se je zopet pojavila. Bolezen pospešuje slabe prehranjevalne razmere.

Kamnik

Semenj bo zopet v tork v Kamniku. Na zadnji semanj dan so se kmetje pritoževali, da je na živinskem semnju premalo strogo odmerjen prostor za rogato živino in prašice. Kritika je nastala menda zaradi tega, ker je konj, vprežen v voz s prašiči, nevarno udaril kravo. Prepričani smo, da bo za tork poskrbljeno, da bo rogati živini strogo odločen poseben prostor.

Zaradi obilnega dežja so se razlili nekateri potoki po kamniški okolici, predvsem okrog Komende. Suhlega dola in dalje proti Trzinu. Voda je ponekod poplavlila polja in travnike, na katerih že par dni leži pokošena trava, katere ljudje niso mogli posušiti in spraviti domov. Kjer je žito količkaj gosto, je skoraj povsod poleglo, po travnikih pa je polegla trava, ki je letos izredno visoko zrasla. Če dež ne bo ponehal, bo ponekod uničene precej krme, pa tudi škoda na žitu bo znatna.

svoj redni mesečni sestanek z zanimivim poučnim predavanjem.

Celje

v Pevska vaja »Celjskega Zvonca«, Nocoj ob 20 ima mešani zbor »Celjskega Zvonca« vajo.

Drugi kraji

Kamnik. Skriptično predavanje o »Bolgartili, deželni toži, bo imel v petek ob 20.30 v kino dvorani Bolgar g. Pamporov. Govoril bo v esperantskem jeziku, ki ga bo sproti prevajal v slovenski g. I. Krane. Slike bolgarskih mest, gora itd. nas bodo približje seznanili z bratskim bolgarskim narodom.

Dol pri Ljubljani. Cerkveni pevski zbor priredi v nedeljo, 10. junija ob 4 popoldne za kritje strokovno prenovljenih orzel v farni cerkvi koncert z bogatim spretnostmi. Vljudo vabimo zlasti vse farane in sosednje pevске zbornice.

Cerkveni vestnik

Na praznik prave, Sreča Jezusovega in vso osmino bo v uršulinski cerkvi ob 6 zjutraj sv. maša z blagoslovom, zvečer ob pol 8 govor in liturgija z blagoslovom. V nedeljo, 10. junija odpadajo liturgije ob 4 popoldne. R. Števinli udeležbi vljudo vabi cerkveno predstojništvo.

Vse nočne pastirke se, Rešnjega Telesa vabimo, da se v obilnem številu udeležijo molitvene ure v cerkvi prave, Sreča Jezusovega danes ob 21 do 22 pred izpostavljenim Najsvetejšim. Molili bomo iz knjige »Vedna molitve, tretjo uro v čast prave, Sreča Jezusovega, nato pa odlomke iz druge pol ure.

Naše dijaštvo

Akademiki! Jutri, v petek, ob 6.30 bo v kapeli pri mo. jezuitih skupna služba božja za skupno šolskega leta. — Nocoj, na predvečer, ob 20 istotam govor in blagoslov. Priidite!

Slovenska dijaška vaza priredi na praznik prave, Sreča Jezusovega versko proslavo za akademike in kongregacijske kaple pri mo. jezuitih. Vhod z zvez. Sreča. V četrtek ob 20 blagoslov in prenosiljevanje. Od naših dobe od našel Kristusa Kralja je največji problem mlade inteligence (govor in ugovori). — V petek ob 6.30: Spravna božja služba na čast prave, Sreča Jezusovega. — Vsa prireditelji bodi zadostitev in sprava, ki jo darujejo akademiki prave, Sreča za ves naš narod. Zato pridite v častnem številu!

Mariborske vesti:

Pohorje in morje

Maribor, 6. junija.

Včeraj se je vršila na mestnem načelnstvu seja mladinskega odseka, na kateri se je odločevalo o usodi malih prosilcev, ki so potrebni nujnega oddiha in okrepitve na svežem, zdravem zraku. Odslek je imel težko nalogo izbrati izmed 250 prosilcev 90 res najpotrebnejših in najrevnejših, ki jih pošlje mariborska mestna občina letos v Počitniški dom pri Sv. Martinu na Pohorju na lepe in prijetne enomesečne počitnice. Prva partija dece gre na počitnice na Pohorje že v nedeljo, 10. junija ter bo sestavljena po večini iz otrok, ki jim plača vzdrževalno mestna občina. Letos se je izbira izvršila na podlagi dosedanjih izkušenj na najbolj praktičen način. Prvi zbor se je poveril šolskim vodstvom, ki najbolj poznajo zdravstvene in premoženjske razmere malčkov. Na podlagi predlogov je v poštev prihajajočo deco preiskal mestni šolski zdravnik, ki je z zdravniškega platila izbral take, ki so bolelni ter potrebni nujne okrepitve. Na to je vodstvo mestnega social-

□ Konzul Remérand v Mariboru. V nedeljo, 10. t. m. bo prvič obiskal Maribor novi francoski konzul v Ljubljani G. Remérand. Na čast odličnemu gostu bo priredil tuk. francoski krožek v nedeljo ob 20 v Vesni sprejemni večer. V ponedeljek bo konzul prisostvoval zaključni prireditvi otroških kurzov v Vesni.

□ Prvič v Mariboru smo posvetili prireditvi Lužiškimi Srbom. Spomnila se je tega najmanjšega slovenskega naroda naša mladina s klasične gimnazije, ki je v tork zvečer s recitacijami in drugimi točkami doprinesla dokaz svoje zrelosti in sposobnosti. Uprav umetniško dovršeno je bilo podajanje okteta pod vodstvom prof. Bajnka. V središču sporeda je bilo predavanje prof. Jana Sedivja, ki je orisal usodo in življenje Lužiških Srbov do Hitlerjevega nastopa.

□ Dečji dom napreduje. Banovinski dečji dom se je že udomačil v novem poslopiju. Sedaj je končana tudi preureditev dvorišča, ki se je ločilo s posebno ograjo od dvorišča stanovanjske hiše ter znatno povečalo. Obenem se je priključil domu tudi velik vrt evangelijske cerkvene občine, ki ga je dobil Dečji dom v najem.

□ Slava 32. art. polka. Mariborski 32. topničarski polk je imel v tork svojo slavo v spomin zmagovitega pohoda na Gosposvetko polje. Potek svečanosti je motil silen navet, radi česar so se morale vršiti v notranjih prostorih vojašnice. Poveljnik polka podpolkovnik Mihajlo Radovanovič je gostoljubno sprejemal številne goste, med katerimi so bili poveljniki mesta general Hadžić s častniškim zborom, mestni župan dr. Lipold, predsednik okrožnega sodišča dr. Žihor, vpok. gimn. ravnatelj dr. Tominec, zastopnika srezkih načelstev podnačelnika Eiletz in Modrijan, zastopnik policije nadkomisar Kos, gimnazijski ravnatelj Mastnak, upravnik pošte dr. Irgolci, kazniški ravnatelj Vrabl in drugi. Po blagoslovitvi, ki sta jo izvršila garnizijski duhovnik Pavle Zavradal in prota Trbojevič, in sečenju kolača je imel poveljnik polka ognjevit nagovor na vojake, v katerem je obraziloč pomen spominskega dne.

□ Zdravniška imenovanja pri OUZD. Za zdravniškega vodjo maribor. ekspoziture OUZD je imenovan za blagopokojnim dr. Jankovičem dr. Sekula Jože. Na njegovo mesto je imenovan pri mariborski ekspozituri dr. Jurečič. Imenovanje se je izvršilo na torkovi seji uprave OUZD v Ljubljani, potrditi ga pa mora še Osrednji urad v Zagrebu.

□ Poroke. V mariborskih cerkvah so se poročili zadnje dni: Meglar Ignacij, kovač in Iršič Alojzija; Leskovar Anton, posestnik in Medved Marija; Močivnik Matija, kmetijski sin in Kocuvan Terezija; Krajnc Andrej, tov. delavec in Rola Terezija; Ledinek Herman, ključavničar drž. žel. in Krajnc Franciska. — Novoporočencem obilo sreče in blagoslova!

□ Drag tobak. Krošnjarstvo s tihotapljenim hercegovski tobakom, takozvano »skifoc«, se je zaneslo tudi v Maribor in je baje v zadnjem času v živahnem razvetu. Seveda so organi finančne kontrole tihotapcem kakor kupcem ostro za petami ter je nakup vsake količine tobaka združen z velikimi nevarnostmi. Kako drag je lahko takle tobak, dokazuje denarna kazen, ki jo je izrekla nedavno ljubljanska finančna direkcija. Za 900 gramov tihotapske tobane robe bo moral plačati neki gospod 650 Din monopolne takse. 1890 Din denarne globe in 200 Din običajne kazenske takse, sku-

no-političnega urada zopet samo še enkrat preko svojih kontrolnih organov in mestnih mladinskih nadzornikov proučilo podatke, ki so jih ugotovila šolska vodstva. Iz teh izbir so nazadnje dobili 250 kandidatov, iz katerih bo sedaj mladinski svet izbral najpotrebnejše. Za Pohorje je to že izvršil, za morje pa bo imel še posebno sejo. Na ta način se je preprečil prevelik naval prosilcev, ki čestokrat niso bili upravičeni za uživanje ugodnosti, ki pridejo v poštev res v najpotrebnejših slučajih, ugotovila se je pa tudi višina prispevka, ki ga bodo v nekaterih slučajih lahko starši malčkov utrpeli ter tako pripomogli, da se bo poslalo lahko še več otrok s sredstvi občine. Letošnja akcija je pokazala, da so sredstva, ki jih je določila občina za te vrste v proračunu, premajhna. Dosedanji uspehi v vzgojnem in predvsem v zdravstvenem pogledu, ki so se dosegli v počitniških kolonijah na Pohorju in na morju, dokazujejo, da bo treba temu načinu mladinskega skrbstva posvetiti še več pažnje in več žrtve.

paj 2780 Din, v nasprotnem slučaju pa ga čaka primeren zapor.

□ Mariborski bojovníki so imeli v tork zvečer v Narodnem domu sestanek, ki ga je otvoril in vodil ravnatelj Mestnih podjetij Peric. Razvila se je živahna debata glede raznih organizacijskih vprašanj v zvezi z bližnjim občnim zborom. Debate so se med drugimi udeležili gg. Kostomaj, Sachs, dr. Snuderl, dr. Kacafura in dr. Pichler, ki so podali tozadevno nekaj konkretnih predlogov. Ustanovni občni zbor mariborske krajevne organizacije bo dne 14. t. m.

□ Mali trg je bil včeraj živahen in dobro založen. Cene so bile včeraj nižje, kakor zadnjo soboto ter se je dobil par piščancev za 4 kovača, novi krompir po 4 Din, stročji fižol po 8, izluščen grah po 6, kumarice po 1, ohrovt po 1.50—2, buče 2, glavna salata po 0.20—0.50, črešnje po 1—2 Din.

□ Po ceni mесо. Jutri v četrtek se prodaja 7 naprej na stojnici za oporečno mесо pri mestni klavnici 150 kg svinjskega mеса po 8 Din, in sicer na osebo do 2 kg.

□ Kradejo kakor srake. Dan za dnem so na vrsti tatvine. Včeraj sta postala žrtvi neznanih dolgoročnih služkinj Matilda Lindenl in izvošček Martin Pavalec. Prvi je izginila zlata ura z 650 ovratno verižico, vse skupaj v vrednosti 750 Din, drugemu pa je nekdo sunil 400 Din vredno odejo s kožice.

„Hubertus“ domače milo, da lepo bela pecila

Celje

□ Konec pouka na gimnaziji. Včeraj je bil zaključen pouk na tukajšnji gimnaziji. Sedaj se bo začela mala in velika matura.

□ Kapelica v Komenskega ulici bi bila nujno potrebna popravila. Ko so lansko leto prenovili križ, so pozabili na kapelico samo. Ker je kapelica umetniške vrednosti, zato bi se pač spodobilo, da bi se na njo malo bolj pazilo.

□ Smrtna kosa. V bolnišnici sta umrla 71 letni upokojeni rudar Franc Grobelnik iz Petrovca in 30-letni drvar Josip Ferlin iz Kozjega. N. v m. p.!

□ Obnovitvena dela na nekaterih stavbah v Celju lepo napredujejo. Zadnje dni smo pa opazili, da so začeli z delom tudi še pri nekaterih novih hišah. Vse to je znamenje, da kljub veliki denarni krizi delo ne počiva.

□ Zgradba gnojšč in gnojščnih jam. Kr. banška uprava bo letos prispevala k nabavi cementa za napravo gnojšč; obrazci prošnji so na razpolago pisarni občinskega urada na Bregu, kjer naj se oglašajo reflektanti iz okolice občine do 20. junija 1934. Na poznejše prošnje se ne bo mogla ozirati.

Ptuj

Razstava ročnih del in risb. Ptujška realna gimnazija je razstavila vrsto ročnih del in risb svojih dijakov in dijakinj. Ogledali smo si razstavljene predmete in slišali tudi mnenje obiskovalcev in lahko mirno trdimo, da so vsi izdelki prvovrstni in tudi risbe in ostale slike umetno izdelane. Nekatera dela kažejo, da imamo v naši mladini tuk. realne gimnazije res talente. K tej razstavi čestitamo našim prirediteljem in dijakom, ki so pokazali svoje sposobnosti.

Pogreb sodega sluga Ivana Bedrača se je udeležila velika množica ljudi, kar je dokaz, kako je bil pokojni priljubljen pri občinstvu in pri svojih predstojnikih. Cerkvene obrede je opravil gosp. prošt dr. Zagor ob asistenci prof. g. Cajnkarija in p. Mirka. G. prošt se je v ginjenih besedah poslovil od pokojnika, ki je bil tudi član kongregacije apostolstva. Pokojnikov predstojnik g. višji sodni svetnik dr. Poznik je istotako naslovil nanj prav lepe besede in ga orisal kot velikega moža, ki je bil vedno pošten, zanesljiv in zvest v svoji službi.

Poroka. V cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptujju sta se poročila Jožef Grdina, železničar, in Marija Tili, zasebnica, oba iz Ptujja. Obilo sreče!

Učenko sprejme takoj Tiskarna sv. Cirila, podružnica Ptuj. Ponudbe s spricvali je poslati v Maribor.

Brežice

Pevski koncert. Naš cerkveni mladinski pevski zbor je zopet pokazal sadove svojega dolgotrajnega truda ob priliki drugega javnega nastopa. Nekoliko šibkejši kot lansko leto, pa toliko bolj uglašen in zvočen je nastopil pod vodstvom svojega agilnega pevovodje g. Vlada Lempla in nam odpel 17 slovenskih narodnih in umetnih, mestoma težkih skladb tako gibčno in precizno, da je presenetil vsakogar. Občinstvo, ki je dvakrat napolnilo dvorano, je dalo duška navdušenju z dolgotrajnim odobravanjem po vsaki pesmi. Višek sta dosegli skladbi, spremljani z orkestrom: »Mačka, miš in miška« in pa »Petelinčkova ženitev«, posebnost skladbe, ki so jo morali obakrat ponavljati. Našim malčkom čestitamo ob ponovnem vstopu in jim kličemo: le krojažno naprej po začrtani poti!

Pension Nevenka

samo 100 m od kopališča. Soba s popolno oskrbo 50 do 55 Din za osebo. Izvrstna kuhinja. Park v neposredni bližini. — Pension »Nevenka«, Novi Vinodol, Hrv. Primorje.

Za sončenje

Salvira olje in creme

Velika izbira kopalnih čepic

Drogerija Kanc

v nebotičniku in Židovski ulici 1.

□ K Sv. Primožu nad Kamnikom priredi v nedeljo, 10. t. m. izlet Društvo rokodelskih pomočnikov. Kdor se želi udeležiti, naj se zgleda danes ali jutri zvečer ob 8 v Rokodelskem domu. Sv. maša je to nedeljo pri Sv. Primožu ob 10 dopoldne.

□ Poziv vsem narodnim društvom in mesčanom. V četrtek 7. junija ob 20.32 dospje v Ljubljano na glavni kolodvor skupina izletnikov, članov Udruženja Franco-Jugoslav in Udruženja Poali d'Orient. Izletniki prenočijo v hotelu Miklič-Metropol. Drugi dan si ogledajo Ljubljano in ob 10.02 nadaljujejo potovanje do Kranja. Istega dne se odpeljejo ob 13.05 do postaje Bled-Lesce. 9. junija obiščejo izletniki Bohinj in izvir Savice. 11. junija zapuste našo domovino pri Jesenjah. Ekskurziste vodi g. Pjer Doljak, pred. Udruž. Franco-Jugoslav. Podpisani odbor prosi za številno udeležbo vseh narodnih društev in ostalega občinstva pri sprejemu in odhodu premilih nam francoskih gostov. — Odbor vojnih dobrovoljcev, Ljubljana.

□ Tujsko-prometna razstava v Frančiškanski ulici, brez vstopnine, odprta od 11 do 1.

□ Realne eksekucije in drugo v maju. V zemljski knjigi ljubljanskega okrajnega sodišča je bilo maja letos zabeleženih pri 97 posestvih po realnih eksekucijah na raznih terjatvah, osobito na davčnih zaostankih in drugih javnih prispevkih 608.313 Din. Najnižji znesek je bil zaznamovan 176 Din, najvišji pa 52.106 Din. Z realno eksekucijo je bilo vključenih na nekem posestvu tudi 265 avstr. šilingov. Pri 21 posestvih je bilo uvedeno dražbeno postopanje. Poganjajoči upniki zahtevajo skupno 173.883 Din. Dražbeno postopanje je bilo uvedeno proti nekemu posestniku zaradi 120 Din. Najvišji znesek pa je znašal 30.899 Din. Uvedeno je bilo 26 prisilnih uprav za skupno vsoto 477.856 Din.

□ Tržni dan na verjajnsko sredo je bil dokaj živahen. Nakup pa je bil srednji. Kmetje so pripeljali na Sentpeterski nasip 5 voz starega krompirja. Zanj so zahtevali sprva 2 Din za kilogram, pozneje

Kopališče

Pieštany

v dolini Vaga ČSR. Zveple no blatine kopeli pomenijo ozdravljenje reume, protina, išiasa — krasne promenade, okrevanje, Natančneje Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

Naznanila

Ljubljana

1. Koncert Akademskoga pevskega zbora bo poveljen v nedeljo, 10. junija ob 4 popoldne na izredno znameniti ceni, tako da se ga bodo mogli udeležiti tudi vsi oni, ki se sicer koncertov ne morejo udeleževati. Na koncert posebno opozarjamo naše podoželne pevске zbornice in širše občinstvo, kateremu je ta koncert predvsem namenjen. Akademski pevski zbor bo imel na tem koncertu isti program, kot ga je pel pretekli mesec v Unioni. Predprodaja vstopnic bo od četrta dalje vsak dan dopoldne in popoldne pred veliko uniojsko gojenico.

1. Tretji nastop gojenice kole Glasbene Matice ob koncu letošnjega šolskega leta bo v ponedeljek, 11. junija ob 18 v filharmonski dvorani. Glavni del sporeda tretjega nastopa kole Glasbene Matice izvaja mladinski zbor pod vodstvom prof. Viktorja Sonec ter mladinski orkester pod vodstvom prof. Karla Jeraja. Obna skupaj, zbor in orkester, pa bosta izvajala dve najnovjši Adamičevi skladbi: Bajko in Kresnice, za solo, zbor, govorni zbor in orkester ter s skriptičnimi slikami.

1. Starše in gojenice kole Glasbene Matice opozarjamo, da je pouk na šoli po običajnem urniku do 28. junija. Predvsem, da gojenice redno obiskujejo pouk. 1. Zadruga državnih uslužbencev in Nabavljalna zadruga uslužbenec državnih telezenc v Ljubljani pozivajo svoje člane, da se udeležijo zadržnega zborovanja, ki bo danes ob 19.30 v dvorani OUZD v Ljubljani. Miklošičeva cesta. Poročajo o delovanju Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbenecv in o njenem XIII. kongresu v Sarajevu tov. direktor Reiser Josip, Deržić Ivan in Čerček Srečko.

1. Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

Maribor

V nedeljo, 10. junija ob 10 bo v restavraciji Seneca v Mariboru, Tattenbachova ulica, občni zbor podružnice »Društva otroških upokojencev« za dravsko banovino. Vabimo vse gg. člane in tudi nečlane otroški upokojence in njih vdove s otroci, da se zbora sigurno udeležijo. — Predsednik podružnice: Prinel, I. r. m. 1. Izobraževalno društvo v Kobalcih ima prihodnjo nedeljo ob 15 v društvenih prostorih v Pučehovi

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 7. junija: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 O človeku (dr. Božo Škerlj) 18.30 Srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel) 19.00 Plošče po željah 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 20.00 Glasbeno predavanje 20.30 Ženski terec (sestre Urank) 21.30 Radio orkester 22.00 Čas, poročila 22.15 Prenos z velesejima.

Drugi programi:

ČETRTEK, 7. junija: Beograd: 19.30 Laska gl. 20.00 Simfonični koncert (dir. Belozvšek) — Zagreb: 20.00 Beograd — Dunaj: 17.15 Japonska klavirska gl. 19.10 Zabavni kone, 21.15 Gangvini lovi tonine, reportaža — Radimpesta: 19.00 Zab. gl. 20.00 Plošče 21.15 Pregled 21.30 Kitare — Milan-Trest: 20.35 Tosca, opera, Puccini — Rim: 20.45 Zbor poje, viol. solotočke — Praga: 19.10 Hanaška pesni 19.35 Bolgarsko pesništvo 20.15 Aktualna diskusija o presnovi sveta 20.40 Viol. kone. — Bratislava: 19.10 Slovaško nar. pesni — Parava: 19.15 Laska gl. 20.15 Poljske pesni 21.12 Viol. gl. — Vsa Nemčija: 20.15 Beethoven koncert.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Četrtek, 7. junija: Goljemanov. Premijera. Red C. Petek, 8. junija: Bratje Karamazovi. Red B. Sobota, 9. junija: Goljemanov. Red A. Nedelja, 10. junija, ob 16: Kulturna prireditel v Čisti mlaki. Letno gledališče v Tivoliju. Izven. Cene od 6 do 30 Din.

OPERA (Začetek ob 20)

Četrtek, 7. junija: Zaprti. Petek, 8. junija: Katja Kabanova. Red Četrtek. Sobota, 9. junija: Poljska kri. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Nedelja, 10. junija: Trubadur. Gostujeta Zinka Kune in Pavel Marlon Vlahovič. Izven.

Sem in tja po Zagrebu

Nekaj z odra, nekaj iz življenja

Nedavno so priredila dekleta Našega doma sprostovni večer, ki je bil prva javna prireditev te naše ustanove. Vreme — nekoliko deževno, torej za prireditev pod streho prav ugodno — je do prineslo svoje; največ pa so seveda storila dekleta sama, da je bila dvorana do kraja polna. Občinstvo so bile v glavnem dekleta, bilo pa je tudi precej gospodinjstev in drugih gostov. Vsekakor je za ta stran prireditve pokazala, da je »Naš dom« ustanova, ki si je pridobila prav veliko simpatij in ima prav lepe možnosti za uspešno delovanje. Ima pa pred seboj tudi nepregledno polje delavnosti!

Otvoril je prireditev njen predsednik dr. Marjetič s pozdravom in govorom o »Slovenskem dekletu«. Potem je dekliški zbor zapel nekaj prav lepih pesmi, nekaj za šmarnice, nekaj pa — izbran venček — narodnih motivov. Občinstvo je bilo presenečeno. Kakor vever, svetel sončni žarek v deževno popoldne, je posijalo to njihovo petje.

Sledilo je nato predavanje gđe. Švirg, ki je po hrvaško spregovorila o dekliškem vprašanju. Z ostri lučjo je posvetila zlorabe, katerim je pogosto izpostavljeni dekleta v nekaterih družinah, kjer je pes bolj upoštevan, kjer si brezvestni gospodarji dovolijo s svojimi nameštenkami vse možne grdobije in nečednosti. A zaščitne brezbrambno dekline nima nikake! Tukaj zeva občutna vrzel v zakonodaji, ki jo bo treba izpolniti. Tudi je še bodočnost prepuščena, kako naj se smoteno izvede socialna organizacija za dekleta, kolodvorski misijon. Predavanje je izzvalo veliko navdušenja. Res je, da so premnoga dekleta prave sužnje, le da onih »mislilostljivih«, na katerih račun je to šlo, ni bilo nič poleg. Bilo je precej gospodinjstev, toda le take, ki so svojim uslužbenkam dobre — kako bi se sicer sploh kaj zmenile za to, kaj imajo dekleta med seboj. Tistim gospodinjstvom so bila ta izvajanja kar prestra, češ, samo naše napake bi si hotele ogledovati, a tudi dekleta niso vse za vzor...

Zadnja točka je bila lepo uspešna predstava »Moderno suženjstvo«, ki lepo poudarja to misel, da je globoka vera ona najmočnejša opora izkoreninjenemu mladenku, ki ji bo v težki uri dala tolažbo in pomoč. Bilo je do solz ganljivo in kot lepe šmarnice je majniku primerno končala igrice pri Marijinem oltarju.

Prireditve je nedvomno precej doprinesla k zanimanju za »Naš Dom«, katerega naloga je, da zbira, vzgaja, izobražuje, varuje in posreduje za

službe našim dekletom, katere življenje zanese v zagrebško mesto.

Na zagrebškem odru se z največjim uspehom podaja v tej sezoni štiridejanska drama Josipa Kosora »Požar strasti«. Ze šestnajstih je bilo v tork napolnjeno veliko gledališče, ko je bila drama predvajana v čast bolgarskega pen-kluba, v navzočnosti avtorja tega dela. — Snov je zajeta iz slavonskega kmečkega življenja. V realističnih barvah je naslikana grabežljivost, s katero je navezan Guša na nekaj brazd sosedove zemlje, kako v tej strasti zgubi vsako previdnost in se ne ustraši nobene podlosti in zločina. Njemu in njegovemu sinu stoji nasproti plemeniti Ilirije Salih s sinom Iljo. Njega huje boli zloba nego storjena škoda, tako da tudi on v globoki bolesti zgubi trezno presojo dogodkov in si predstavlja vse do gojanje kot »boj med Bogom in črnim« in globoko poir meni: »Črni je močnejši«. V silni napetosti se odigrava drama vse do zadnjega, kjer v zadnjem dejanju privrha z vozom na pozorišče Guša s sinom, da na svatbi, ko se ženi njegovega nasprotnika sin, osramoti njega pred zbranimi svati, češ, da je strahopetnost ono, zaradi česar mu odpušča storjene krivice... Tedaj pride preobrat in Ilirij in Ilja se vržeta nad zasmejovalca. Guša in njegov sin obeležita na mestu mrtva, tako, da je le nazadnje »črni« podlegel.

Radi žive miselnosti in kar najbolj vernega podajanja kmečkega življenja in miselnosti predstavlja to delo pravo umetnino, ki je zrastle iz globokega poznavanja življenja in umetniško tvorne duha avtorjevega. Tudi slovenskemu odru in občinstvu bi bila storjena lepa usluga, če bi se to delo pokazalo v slovenski obleki.

Docela nasprotna je usoda Golarjeve »Vdove Rošinke«, ki jo je za hrvaški oder komponiral Dobronič, a režiral Hinko Nučič. Kar se tiče glasbe in uprizoritve same, je stvar dobro izpeljana. Igrano je prav dovršeno, le glede nekaterih podrobnosti v narodni noši bi se moglo ugotoviti, da niso bile točno zadete. Delo samo vsebinsko je pa slovenski javnosti že preveč poznano. Zagrebška kritika po premijeri se je izražala dosti pohvalno — reprija je pa te pohvale demantirala, ker je bila udeležba jako skromna — čeprav v nedeljo zvečer in pri znanih cenah... Smelo trdim, da »Rošinka« ni najboljšje priporočilo slovenske književnosti za hrvaško javnost... Cankarjev »Narodni blagor«, ta pač Golar si pa s tem ne bo spletel vencev...

Silna suša v Ameriki

Iz pisma slovenskega rojaka iz Clevelanda v Ameriki, datirano z 18. majem, povzemamo tole poročilo o ameriških razmerah:

»Pri nas so se vedno slabši časi. Nič še ne kaže, da bi se kaj na bolje obrnilo.

Vso pomlad ni bilo skoraj nič dežja. Po mnogih krajih je suša uničila vse žito. Zraven pa je hud veter odnašal z njiv prst in mlado žito, drugod pa s tem vse zasul. Na ameriškem zahodu je to napravilo kmetom na milijone dolarjev škode. Na nekatere ceste je veter nanesel toliko zemlje, da so morali ceste orati s snežnimi plugi.

Drugod so začeli goreti gozdovi, drugod so zopet prišli velikanski roji kobilice, da bodo uničile, kar je ostalo od suše. Mnogo živine je poginilo od žeje, ker so se vode posušile. V take kraje so morali vodo dovažati po železnici.

Po tovarnah se slabo dela. Vseposod stavke, ker ljudem niso skoro nič plačali.

Sprejem v šolijski zavod sv. Stanislava

Na šolijski klasični gimnaziji v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano se bodo vršili sprejemni izpiti za 1. razred dne 22. in 23. junija. K sprejemnemu izpitu se bodo pripustili samo tisti učenci, ki nameravajo prositi za sprejem v zavod in so se rodili v letih 1921 do 1924 ter so dovršili vsaj štirirazredno osnovno šolo. Kjer je 5 ali 6 razredna šola, navadno ne zadostujejo samo 4 razreda, ampak je treba zaradi slovnicega znanja vsaj 5 razredov.

S 5 Din kolkovane prijave za sprejemni izpit naj se do 15. junija 1934 prinesejo ali pošljejo ravnateljstvu šolijske klasične gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano. Priloži naj se: 1. šolski izkaz (knjižica), 2. rojstni in krstni list, 3. dopisnica z natančnim naslovom, da bo moglo ravnateljstvo poslati pravčasno obvestiti, kateri dan naj pride k izpitu.

Kdor naredi sprejemni izpit, s tem še ni sprejet v zavod, ampak mora v ta namen pri vodstvu zavoda vložiti še posebno prošnjo, ki je pa ni treba kolkovati.

Sprejemajo se le telesno zdravi, pravno nepokvarjeni in dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi dobrih, krščanskih staršev; zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovniškemu stanu. Prvi namen zavoda je namreč vzgoja duhovniškega naraščaja. Zato se daje vsem dijakom temu namenu primerna vzgoja, četudi se nihče ne sili, da bi moral iti v bogoslovje, ako nima za to veselja ali poklica.

Prošnje za sprejem v zavod se sicer naslovi na šolijski ordinarij v Ljubljani, a prinesejo jih starši oziroma njihovi namestniki osebno vodstvu zavoda v St. Vidu, in sicer najbolje na dan sprejemnega izpita, da si tako prihranijo dvojno pot. Ob isti priliki predstavijo vodstvu tudi dečka, da ga osebno spozna.

Za sprejem v zavod sv. Stanislava pa lahko prosijo tekom meseca julija tudi taki učenci, ki bodo naredili sprejemni izpit na katerikoli državni gimnaziji. V tem primeru morajo prošnji za sprejem priložiti šolski izkaz s potrdilom o opravljenem izpitu ter rojstni in krstni list.

V II., III. in IV. gimn. razred se sprejemajo samo dobri in nepokvarjeni dijaki s klasičnih gimnazij, z odličnimi in prav dobrimi izpričevanji. Ponavljalci se ne sprejemajo. Prošnji za sprejem naj prilože zadnje šolsko izpričevanje ter rojstni in krstni list. Priglasitve se morajo tekom meseca julija, avgusta se ne sprejemajo več.

Letno plačilo se določa po izpričevanju in gmočnih razmerah dotične družine. Najvišje plačilo za dečke ljubljanske škofije znaša za celo šolsko leto 6000 Din; za dečke iz drugih škofij pa 7000 Din. Plača se lahko tudi z življenjem po ločilih tržnih cenah. Ubožnim proselem z odličnimi izpričevanji se ta znesek primerno zniža. Če se dijak dobro izkaže s pridnostjo, pobožnostjo in vpludnostjo, uživa glede plačila v nadaljnjih razredih še večje ugodnosti. Odličnim dijakom kmečkih in delavskih staršev se naklanjajo tudi razne podpore, v kolikor so pač vodstvu na razpolago.

Vsa druga pojasnila glede oblike, knjig itd., se dobe o priliki zglasitve v zavodu.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano.

Romanje na Trsat in izlet na Jadran

Na dan sv. Petra in Pavla, dne 29. junija odhajamo s postaje Škofja Loka popoldne s posebnim vlakom preko Karlovca na Sušak tako, da pridemo na Sušak jutraj ob 4. Nato krenemo na Trsat na božjo pot, kjer bomo imeli skupno peto sv. mašo, pri kateri bo igrala škofjeloska godba. Nato bo ogled Frankopanskega gradu in okolice trsatske, ogled Sušaka. Ob 7 odinemo s posebnim ladjo na 12 urni krožni izlet po morju. In sicer bomo pristali na otoku Krku v Omišlju, Malinski, kjer bo postanek pol ure. V mestu Krku ostanemo 1 uro in si bomo ogledali zanimivosti mesta. Nato se peljemo na otok Rab in ostanemo v glavnem mestu Rabu 2 uri, kjer se bodo izletniki lahko kopali v morju ali si pa ogledovali mesto in okolico. Nato bomo obkrožili otok Rab, se ostavili v Senju in Crikvenici (1 uro) in prišpemo zopet na Sušak ob pol 9 zvečer. Odhod iz Sušaka bi bil v soboto okrog 11 ponoči in prišpemo v Škofjo Loko v nedeljo, dne 1. julija ob 9 popoldne tako, da se lahko vsak še udeleži nedeljske sv. maše, popoldne pa odpočije od pota. Ves čas nas bo na ladji razveseljevala polnoštevina škofjeloska godba, da bo vtis z morja toliko lepši in pestrejši.

Cena za vlak in krožno progo je samo 160 Din in se s tem nudi izredna prilika, katero bo težko še kdaj uživati. Priglasje sprejema do vključno 15. t. m. Debeljak Franc, Škofja Loka. Denar bo treba nakazati po 15. juniju t. l. na Mestno hranilnico v Škofji Loki po njeni poštni položnici. Natančen spored in odhod vlaka bomo objavili v Vašem listu pravčasno.

Poudariti je treba prav posebno, da se tega izleta in romanja lahko udeleži vsak, bodisi da je član Jadranske Straže ali ne.

— Pri prehlajenjih, hripi, vnetju vratu, zabreklosti bezgavk, živčnih boleznih, trganju v udih dobro dene, ako se s pol kozarcem naravne »Franz-Josef« grenčice poskrbi za vsakodnevno izpraznjenje črev. Po izjavah vseučiliških klinik se odlikuje »Franz-Josef« voda po zanesljivem učinku ob zelo prijetni porabi.

Kupčije s hišami v ljubljanski okolici

Ljubljana, 5. junija. Po podatkih zemljiške knjige okrajnega sodišča so bile v okolici razmeroma živahne kupčije z zemljišči in hišami. Mali ljudje-vaščevalci skušajo svoje prihranke plodnostno in varno investirati v zemljišča in hiše. Zato je mesečno opažati, da je vselej največ kupcij sklenjenih v bližnjih, mestu neposrednih vaseh, ki leže ob važnih prometnih žilah in cestah.

Letos maja je bilo prijavljenih iz ljubljanske okolice 149 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 1.079.848 Din, dočim letos aprila 50 pogodb za 1.315.909 Din v okolici.

Zanimivo je, v katerih predelih okolice so največja povpraševanja po stavbiših in zemljišcih. V k. o. Zgornja Siska je bilo maja zaznamovanih 6 kupnih pogodb. Od teh dve za hiše, od katerih ena v Zgornji Siski je bila kupljena za 85.000 Din, druga pa za 90.000 Din. Kupnine za 4 parcele so bile dokaj različne, tako ena 62.000, druga 37.800 dinarjev, ostali 2 sta bili cenejši. Na Viču je bilo prodanih 7 parcel za skupno kupnino 146.086 Din. Parcele so bile od 1300 naprej do najvišje kupnine 55.560 Din. V Stožicah so bile maja prodane štiri stavbene parcele za 113.832 Din.

Maja je bilo prodanih v okolici 8 hiš. Vse hiše so bile prodane skupno za 451.000 Din. Prodane so bile male kmetije, odnosno hišice z vrtovi; hiša s travnikom na Brdu pri Zgornji Siski za 44.000 Din, mala kmetija v Podgorici za 45.000 Din, v Dravljah je prodala Antonija Jenko hišo z vrtom dvema uradnikoma za 120.000 Din, v k. o. Dobrova je bila kmetija prodana za 42.000 Din, v k. o. Pirniče kmetija za 25.000 in v Slapah kmetija za 68.000 Din.

Od 1. februarja do 31. maja je bilo v okolici letos že prijavljenih 119 kupnih pogodb za vrednost 4.928.399 Din.

Koledar

Cetrtek, 7. junija: Robert, opat; Babbista Var.

Novi grobovi.

† V Hruševcu pri Straži je po dolgi, mučni bolezni umrl gosp. Franc Vintar, posestnik in lesni trgovec. Pokopali ga bodo danes ob pol 4 popoldne na pokopališču v Dolenji Straži Naj v miru počiva! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Ostale vesti

— Pri Sv. Primožu na Planini bo cerkveno opravilo v nedeljo, dne 10. junija in ne 10. julija, kakor je bilo pomotoma naznanjeno v glasilu kamniške dekanije »Našem Listu«. Na predvečer je pridiga in litanije, v nedeljo pa sv. maša ob 6 in 10. V župni cerkvi na Šutni pa bo v nedeljo ob 9 orkestralna maša.

— Zagreb potrebuje četrto moško realno gimnazijo. Sedaj ob koncu šolskega leta na gimnazijah so v Zagrebu zopet živo občutili potrebo po novi moški realni gimnaziji. V Zagrebu imajo doslej tri moške realne gimnazije, vendar so razmere take, da bi nujno rabili še četrto. Vsako leto zapusti zagrebške gimnazije 500 abiturientov, jesi pa se vpiše nanovo par tisoč prvošolcev. Poleg tega pa je v zadnjih letih tudi naval na obe ženske realni gimnaziji, tako da se je pokazala tudi potreba po tretji ženski realni gimnaziji.

— Zgradba otroškega sanatorija na obronkih Fruške gore. Angleški poslanik v Belgradu je obvestil g. dr. Katarino Stuart Macphail v Sremski Kamenici, da je bila ob priliki rojstnega dne kralja Jurija V. odlikovana z redom britanskega imperija, kar je največje angleško odlikovanje za civilne zasluge. Dr. Macphail je bila med svetovno vojno zdravnica srbske vojske na solunski fronti. Po vojni je ustanovila v Belgradu v Vičegradske ulici bolnišnico in kliniko za otroke, kjer je ostala do leta 1933. Takoj nato je pa na lastne stroške začela graditi sanatorij na obronkih Fruške gore. Sanatorij, ki bo veljal poldrugi milijon dinarjev, bo dogotovljen čez dva meseca, nakar bodo takoj začeli sprejemati na zdravljenje otroke najubožnejših družin.

— Za nove orgle v konjski farni cerkvi je nabranih že 10.946.50 Din. Iz tega se jasno vidi, kako vrli Konjičani cenijo lepo cerkveno glasbo. Tudi tržani so že v obilni meri prispevali, saj je ponos župnije tudi njihov ponos. Darovalcem iskreni »Bog plačaja«!

— V Službenem listu kraljevske banske upr. dravske banovine od 6. t. m. je objavljena »Naredba o posvetovalnem odboru za bankarstvo« dalje »Naredba o sorodnih obritih«. »Naredba o izdajanju potrdil o strokovni sposobnosti v obrtnem delu pri vojski in mornarici«. »Pravilnik o učnih zavodih in šolah, katerih izpričevanje popolnoma ali deloma nadomešča učno dobo in dobo zaposlitve v trgovinskih obritih«. »Pravilnik o učnih zavodih in strokovnih šolah, katerih izpričevanje dajejo ugodnosti glede dokazovanja strokovne izobrazbe za rokodelske obrti«. »Objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934«.

Olimpijska ideja je stara. V novem veku jo je pozivil pred 40. leti Francoz baron Le Coubertine z namenom, da se borijo narodi na zelenem polju v plemeniti borbi in da skupno manifestirajo za olimpijsko idejo. Lepa je olimpijska ideja, zato je zajela ves kulturni svet. Ni je kulturne države na svetu, kjer se ne bi gojila kaka vrsta športa in kjer bi šle olimpijske igre neopaženo mimo. Saj vendar vemo, da so ravno olimpijske igre one, ki so po vojni približale največje sovražnike iz svetovne vojne. In ravno olimpijske igre so napravile največje propagando za one države, ki so si izvojevale na olimpijskih igrah kake zmago. Ker so olimpijske igre tako važne, zato skrbijo vse države, da pošljejo čim večje število svojih sportnikov in seveda tudi čim boljše izvežbanih, k tem tekmam. V to svrhu zbirajo po več let potrebna sredstva, da morejo uresničiti svojo namero in doseči svoj cilj.

Tudi jugoslovanski olimpijski odbor se močno zaveda važnosti in pomena olimpijskih iger. Zato si je nadel nalogo, da pošlje na berlinsko olimpijado, ki bo čez dve leti, močno ekipo vsakovrstnih sportnikov, ki bodo reprezentirali našo mlado državo na teh svetovnih tekmah. Da bo mogel doseči svoj cilj, pa potrebuje mnogo, mnogo denarja. Kajti treba bo najprej izbrati najboljšie naše sportnike, nato jih nadzirati pri njihovem treningu, dalje bodo potrebni razni izbirni mitingi in končno skupni treningi in navsezadnje potovanje v Berlin, kar bo stalo težke novce. Tega pa ne zmore nobena sportna zveza sama, ampak bo morala priskočiti na pomoč vsa naša javnost, ki ji je kaj na tem, da proslavimo ime naše države na berlinski olimpijadi in ki ljubi našo mladino; saj vemo, da je uspeh naših najboljših tudi največja propaganda za razvoj vsega našega športa, vir zdravja in veselja mladine.

V nedeljo se vršijo po vsej naši državi olimpijski dnevi z namenom, da se zberejo potrebna sredstva za pripravo naših sportnikov za prihodnjo olimpijado. Sportne in druge organizacije, ki se bavilo s telesno vzgojo naroda, prirede v to svrhu razne nastope, tekme in drugo. Vse prijatelje športa in tudi ostalo našo javnost vabimo, da se udeleži vsaj ene prireditve in tako podpre stremelje naših sportnikov. Zatorej v nedeljo vsi na olimpijski dan!

Program prireditve, ki se vrši pod protektoratom ministra za telesno vzgojo gosp. dr. Angelinovića in pod predsedstvom bana dravske banovine gosp. dr. Marušića je naslednji:

Nedelja ob 10: moška in ženska lahka atletika na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola.

Ob 14.30 prostor ZSK Hermes: kolesarji, motociklisti, hazena, nogomet.

Ob 17 letno kopalšče SK Ilirije: plavanje, sabljanje, težka atletika.

Kolesarska podzveza Ljubljana

Po nalogu centralnega olimpijskega odbora ter Kolesarske zveze odredimo za olimpijski dan, 10. junija, sledeči spored:

Ob 14.30 hitrostna dirkališna dirka juniorjev na »Hermesa« na deset krogov po sledečem sporedu: Kolesarska sekcija Primorja (Rozman, Jeras, Mravljec, Golob, Ardon, Okroglič); Kolesarsko društvo Sava (Stefanič, Dekleva, Novak, Kosi, Selan, Močnik); ZSK Hermes (Avbelj, Kalan, Hammerger, Lavrlj, Pokorn, Rehm, Klopčič); ostali klubi (Jager in Kregar od Ljubljane, Režek, Premk, Trtnik od Sore). — Prvi junior se preizkusi na dirkališnem juniorskega prava podzveze. Navedene dirke veljajo istočasno tudi kot kvalifikacijske juniorske dirkališne dirke za podzvezo.

Ob 15.00 dirka klubskih parov za prvorazredno vozače. Klubi ASK Primorje, Hermes, Sava in Ljubljana morajo postaviti po en par. Vozi se na 15 krogov.

— Motociklisti — avtomobilisti! Težke avtomobilske nesreče je večkrat kriva neprevidnost vozačev, še v večji meri pa teoretično in praktično nepoznanje vozila ali pa nezadostno poznanje policijsko-varnostnih predpisov cestnega reda in avtoprometa sploh. V veliki meri skušajo odpraviti te nedostatke v strokovnih šoferskih šolah in praktičnih tečajih. Izpraševalni komisiji za šoferske izpite pa pripada naloga, da zbere sposobne in praktične, trezne vozače. K temu bo v obilni meri pripomogla strokovno pisana knjiga našega strokovnjaka inž. Stolf: »Šofer in samovozač«. To je priročna knjiga o konstrukciji, delovanju, stregi in vodstvu modernega avtomobila. Knjiga obsega 282 strani, ima okoli 300 slik, ki ponazarajo posamezne dele motorja in drugih delov vozila. Knjiga stane vezana 140 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Knjigo priporočamo vsem šoferjem, naraščajo in samovozačem.

— Vihar nad Mitrovico. V tork popoldne je zadivil nad Mitrovico silen vihar. Lilo je, kakor bi se utrgal oblak, vmes je padala debela toča. Ulice so bile namah vse polne vode, ki je kanali niso mogli požirati. Voda je vdrla v kleti. Vihar je odkril in deloma celo odnašal strehe. V dveh kopalšcih je podrl vse kabine, potrgal električne žice in podiral brzojavne drogove, pobijal okna. Belgrajski brzojavci je moral del časa čakati, da so odstranili s proge ovire, ki jih je nanesel vihar. Vihar je trajal dvajset minut.

— Zavraten umor. K trgovcu v Generalskem Stolu pri Dugi Resi Tomažu Erdelju je prišel neznanec in mu sporočil, da ga trgovec dober znanec, učitelj v bližnji vasi, prosi, naj bi takoj prišel k njemu v neki nujni zadevi. Neznanec se je nato vladno poslovil in odšel. Trgovec je sedel na kolo in se odpeljal k učitelju. Nazaj ga ni bilo več. Blizu pokopališča so našli njegovo truplo. Brez dvoma ga je neznanec izvalil, med poljo zavratno napadel in umoril. Pri razgovoru z neznanecem je bil navzoč tudi trgovec brat, ki je orožnikom neznanca opisal, tako da je upanje, da ga bodo kmalu izsledili. Pokojni Erdelja je bil zelo priljubljen mož.

— Krapinske toplice. Na daljši oddih odnosno zdravljenje so prišli med drugimi gosti tudi eledič g. Nikola pl. Istvanović, podmaršal v p. z gđc. hečko iz Zagreba; dr. Hans Stögerer, drž. sodni nadsvetnik iz Graza; Marija Haag, soproga primarija-zdravnika iz Voitsberga; direktor Hans Pietschnig iz Wolfsberga; Otto Bröderer, komponent s soprogo iz Graza; Klara Negbauer, vdova dvornega svetnika iz Graza; general inž. Oskar Ferrares, načelnik železn. kora iz Graza; Annie Lobenwein, soproga drž. svetnika iz Graza; Franjo Starkl, podpolkovnik v p. iz Dunaja; Albert Prohaska, ravnatelj rudnika iz Hraetnika; dr. Karel Laker, profesor univerze s soprogo iz Graza; Magda Knafli, vlastelinka iz Beljaka; direktor Johann Winkler iz Graza; Olga Ševčíkova, soproga generalnega konzula CSR iz Ljubljane; Matija Gattereder, državni svetnik s soprogo iz Judenburga itd.

— Pri slabosti je naravna »Franz-Josef« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

Sport Zakaj olimpijski dan?

Ob 17.00 glavna dirka prvorazrednih vozačev na 20 krogov. Obvezno morajo nastopiti pri tej dirki sledeči vozači: Grabec, Gregorič, Oblak, Stira od Primorja; Močnik, Vrbovnik od Sore; Prodan, Kafič, Abulnar od Hermesa; Trbolec od Sore; Lipovec, Bratun od Zorje ter Gartner, Brajnik in Anđić od Ljubljane. — Prvi dobi darilo olimpijskega odbora, drugi do petega priznanice olimpijskega odbora. — ZSK Hermes mora preskrbeti startne številke ter ostali, za dirke potrebni inventar. ASK Primorje štiri ure stoparije. — Sodniški zbor: Stanko, Maver, Gregorič; časomerilci: Sanič, S. Hvala, Setina, Kovac J.; starter: Vespernik; števec krogov: Prešern; zapisnikar: Medved. — Opozorilo se vsi klubi in dirkači na obvezan nastop, zato morajo dirkači, ki bi bili radi boleznimi zadržani, to prijaviti predsedniku tehničnega odbora podzveze Stanku Juriju (Delavska zbornica) najkasneje do sobote ob 12. — Dirkači se morajo javiti z licenco za leto 1934 na dirkališču Hermesa točno ob 14, ker se začne program izvajati točno ob 14.30. — Tehnični predpisi za dirke so objavljeni v smislu določb pravil Kolesarske zveze. Proti vsem, ki se temu pozivu ne bi odzvali, se bo najstrožje postopalo.

Razpis druge kolesarske dirke z zaprekami

ki je priredi dne 10. junija skozi mesto Maribor Kolesarska podzveza pod pokroviteljstvom olimpijskega odbora v Mariboru.

Start ob 10 na Kralja Petra trgu. Prva vozi: Kralja Petra trg—Ruška cesta—malj most—Stigma ulica —Koroška cesta—Kosarjeva ulica—Tomanova ulica—Dr. Medvedova ulica—Kosarjeva ulica—Koroševa—Trubarjeva ulica—Kavčarjeva od kapielice ter nazaj po Trubarjevi, Koroševi, Vrazovi, Tomšičevi, Kersnikovi, Zrinjskega trg, Majstrovu, Koroševi, Trubarjevi, Halbertovi in Vrazovi ulici na cilj.

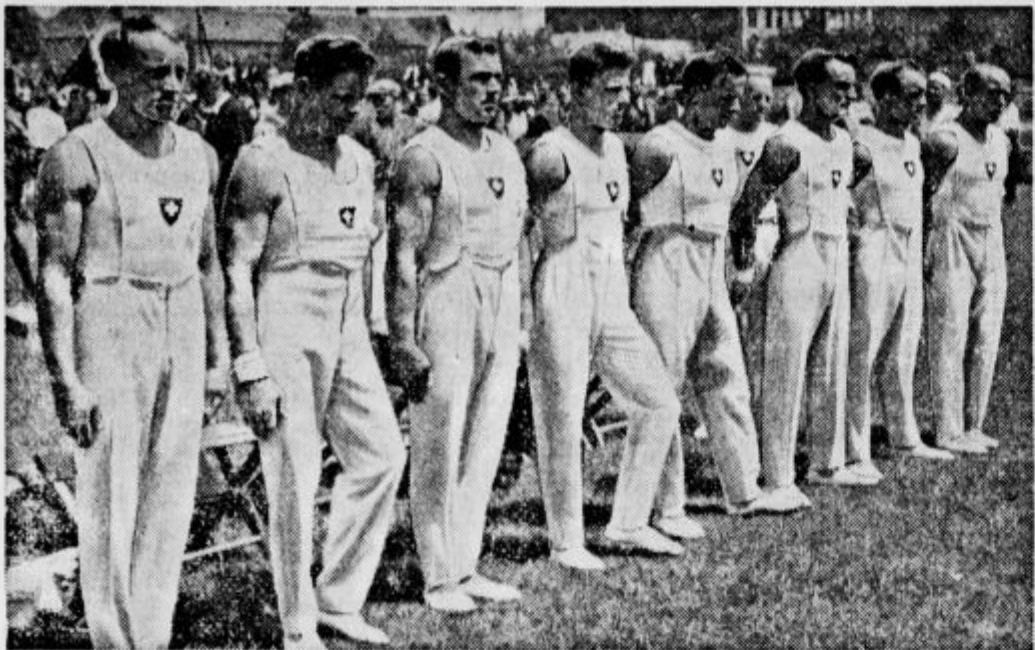
Splošna določila: 1. Pravico starta imajo samo v registrirani vozači v Kolesarski zvezi članjenih klubov. 2. Vozi se po pravilniku Kolesarske zveze in po cestno-policijskem redu. 3. Kolo mora biti opremljeno z zvonom in z dobro zavoro. 4. Vsak vozač vozi na lastno odgovornost. 5. Startarina Din 3 plus Din 2 za olimpijski fond. Za številko je treba založiti Din 3, ki se po oddaji številke vrnejo. 6. Vsi vozači se morajo javiti najkasneje ob 9.30 na startu žiriji, kjer se sprejemajo tudi prijave. 7. O vsem, ki v razpisu ni navedeno, odloča žirija, toda v smislu pravil Jugoslovanske kolesarske zveze.

SK Ilirija, Plavalna sekcija. Tovariši, pozivamo vas, da spremito umrlega tovariša Borisa Žirovnika na zadnji pot. Zbirališče ob 16.45 pred Narodno tiskarno. — Odbor.

ASK Primorje, Predsedstvo. Pozivamo vse klubove članstvo, zlasti ono plavalne sekcije, da se udeleži pogreba sportnega tovariša Žirovnika Borisa, ki bo danes ob 17 iz hiše žalosti: Knafljeva ulica 2.

ASK Primorje, Lohkotletska sekcija. Radi dogo, vera gloda treninga za nastop v Bukaresti, 7. in 8. junija, sklenjeno za danes ob 20.30 v tajništvo, neobčičnik IV., sestanek vseh interesentov, zlasti pa: Kovacič Altonz, Putinja, Ranner, Stok, Perpar, Grad, Kreys, Ogrin, Srekar F. in I., Serša, Zorja Aleš in Eric, Czurda, Skušek, Rajč Milivoj, Malnarč, Bertonec St., Stanina, Gombac, Ošabnik. Ta sestanek naj bo opozorilo vsem zunanjim atletom, ki pridejo v postev za Bukaresto, zlasti: Skoku, Cerarja D., Susteršiča, Leskoviška, Kovaciča J., Morseku, Martinja, Mareku E. Slamiču, Svizlju, Gaberščin, Goršku, Korčetu, Stavčetu, Zavrju, Jellju, da se s sistematičnim treningom resno pripravijo za izbirni miting za Bukaresto, ki bo ob koncu junija v Ljubljani. Navodila za treninge prejmejo v teku prihodnjih dni. Vsi v Ljubljani in v bližini Ljubljane prebivajoči atleti morajo izvrševati redni trening vsaj trikrat tedensko. — V petek ob 20.30 bo v tajništvo seja sekcijejskega odbora.

Prihodnje svetovne nogometne tekme bodo po vaej priliki v Franciji, Nizozemski in Belgiji leta 1937. Omenjene tri državne nogometne zveze so se namreč med seboj dogovorile, da prirede skupno svetovno nogometno prvenstvo. Če pride do tega, potem se bo bila borba za svetovnega prvaka prihodnje leto v Parizu, Marseillu, Lilleu, Amsterdamu, Antwerpnu in Bruslju.

Svicaško moštvo, ki se je priporilo prvenstvo na svetovnih telovadnih tekmah v Budimpešti. Četrty od leve proti desni je svetovni prvak Mack, ki ima četvorno prvenstvo. — Glej podrobno poročilo v včerajšnjem »Slovenec«.

Samo za ženske

Neko plemo črncev v notranji Afriki ima poseben jezik samo za ženske. Noben moški se ne sme naučiti tega jezika. Žensko, ki bi to tajnost izdala kakemu moškemu, bi takoj izginali iz plemena.

Nemec Gottfred Cramm (na levi) je premagal po trdem boju Avstralc Crawforda na teniskih tekmah v Franciji.

V ognjenikovem žrelu 430 m globoko

V Mahari jami ni bogov!

Znani ameriški zoolog William Beebe se je v jekleni gondoli spustil 500 metrov globoko v morje in v tej globini posnel mnogo nadvse mičnih slik iz podmorskega življenja. Svet je strmel pred toliko drznostjo ameriškega učenjaka. Kako pa naj strmi šele pred pogumom ljudi, ki se spustijo v žrelo ognjenika, ki jih lahko vsak trenutek za vselej požre in stopi v žareči lavi?

ln vendar najdeš tudi takšne ljudi. Dejstvo je, da je več italijanskih učenjakov zlezlo v žrelo Stromboli, da bi na mestu proučili notranjost ognjenika. Stromboli sicer že dolgo ne bruha, vendar ni nikjer zapisano, da bi prav v tistem trenutku, ko so mu učenjaki pregledovali črevesje, lahko ne pričel bruhati. Toda vse to ni nič nasproti dvema Japoncem, ki sta se spustila v jekleni gondoli več sto metrov globoko v vulkanovo žrelo.

Njihova ekspedicija ni bila izključno znanstvenega značaja. Šlo je za to, da bi napravila konec strašnemu babjeverju, ki je stalo življenje že na stotine mladih Japoncev. V bližini Jokohame leži otok Ošima in iznad njega se dviga proti nebu ognjenik Mihara Jama. V ta ognjenik so se metali Japonci kakor norci. To niso bili navadni samomorivci, temveč so poveli bili žrtve vere, da živijo v ognjeniku bogovi in da se vsak samomorivec združi z njimi v trenutku, ko ga zalije žareča lava v ognjeniku.

Pred leti sta se dve deklici, polni bolnega romantizma in želja po čudnih dogodivščinah, povzpeli na vrh ognjenika in se nato vrgli v žrelo. Staršem sta pustili pismi, v katerih sta obe poveljevali smrt v plamenih ognjenika. Pismi sta bili pisani z bolešno strastjo in s tolikšnim navdušenjem, da sta učinkovali še na druge mehke in bolne duše. Japonski listi so objavili obe pismi. To je učinkovalo! Da bi nikdar ne bili tega storili!

Dejstvo je, da sta ti dve pismi zvabili v žrelo še dolgo vrsto mladih življenj. V dveh letih se je vrglo v ognjenikovo žrelo 220 mladcev in deklet. Japonska vlada je dala močno vgraditi dohod k žrelu, da bi otežkočila zadnjo pot samomorivcem. Toda mnogo to ni pomagalo.

Zdaj sta hotela dva podjetna Japonca, neki časnikar in drugi geolog, dokazati, da v notranjosti ognjenika ni bogov. Zato je bilo pač treba spustiti se v ognjenik in se tudi vrniti; sicer bi Japonci upravičeno sklepali, da so si ju bogovi privoščili za kosilo. Zgraditi sta si dala posebno jekleno gondolo, ki je ni mogla

Grof H. Keyserling, znani »filozofski romar«, je neusmiljeno napadel sedanji sport in splošno navdušenje za nogomet, kolesarske tekme, rokoborbo. Keyserling pravi, da dolgo ni vedel ali bi smatral sedanji sport za dokaz preporoda ali nasprotno propadanja? Po daljšem uganjanju je sklenil, da je drugi odgovor pravilnejši. Saj ni mogoče govoriti o vstajenju klasične harmonije med duhom in telesom! »Slabokrven, živčno razkrojen, vedno bolj neumen povprečen Evropec se predaja samoprevari ter hoče veljati za Siegfrieda ali Ahila.«

Ta strupen zaključek ni izviren. Pred petimi ali šestimi leti so doživeli mednarodni sportni krogi razočaranje na istem področju in v istem smislu. Neki vodilni francoski sportni list je razpisal vprašanje o koristnosti, lepoti in vzvišenosti sporta. Hotel je ugotoviti njegove blagodejne, vzgojne vplive, pomen za mednarodno zблиžanje. Trdil je celo, da postane odpornejši, pogumnejši sleherni gledalec nogometne tekme, ki baje dviga »navdušenje za življenje«. List je naprosil za odgovore vse vodilne mednarodne kulturne osebnosti: Herberta Welsa, Thomasa Manna i. dr.

Uredništvo je bilo že prej prepričano, da bodo prihajali sami navdušeni slavošpevi. Pisalo je o »idealni zvezi med mislijo in mišico«. A doživelo je veliko presenečenje. Nepričakovano je moralo izjaviti, da nikakor niso primerni sprejeti odgovori za objavljenje. Bili so sploh odklonilni. Misel ni marala prijateljstva z mišico. Sportniki so morali poslušati bridke očitke. Neki drugi, literarni glasnik, je pozneje objavil v sportnem listu zamolčan odgovor Miguela Unamuna. Španski filozof je zatrjeval, da »mu lazijo mravljinici po hrbtu«, če vidi v sportna poročila hlastno zatopljenega mlade-

prežgati niti žareča lava. Iz gondole je gledalo dvojce velikanskih oči, ki ju je zapiralo močno steklo, ki se ga ne loti niti ogenj. V gondolo so postavili tudi poseben hladilni aparat, da bi Japonca vzdržala v notranjosti kljub strašni vročini, ki bo zunaj. Iz gondole so napeljali tudi telefonsko žico, da bi udeležena te nenavadne ekspedicije lahko vsak hip sporočila svo. je želje iz ognjenika.

Tako so ju počasi spuščali vedno globlje in globlje, dokler nista dosegla globino 430 metrov! Tedaj je zunaj zapel zvonec. Prišel je ukaz, naj ju potegnejo iz žrela. Gondolo so srečno privlekli na plan. Odprli so jo in ugotovili, da sta bila oba Japonca zdrava in vesela; zavedala sta se, da sta storila veliko delo. Dokazala sta, da v žrelu ni bogov in da je skakanje v žrelo nesmiselno. Hladilna priprava je delovala brezhibno. Gondola se je povsem obnesla, v njo niso prodrli niti nevarni plini, ki jih razvija lava. Drzneža sta celo fotografirala notranjost ognjenika. Najbolj mične so tiste slike, ki kažejo že nekoliko razpadle mrljice, ki so obležali na skalah v žrelu. Tam so počasi razpadali mesece in mesece. Zgrešena je bila torej domneva, da se ti mrtveci takoj združijo z bogovi.

Ekspedicija je uspela. Japonca sta pobila italijanski rekord, ki je znašal 320 metrov.

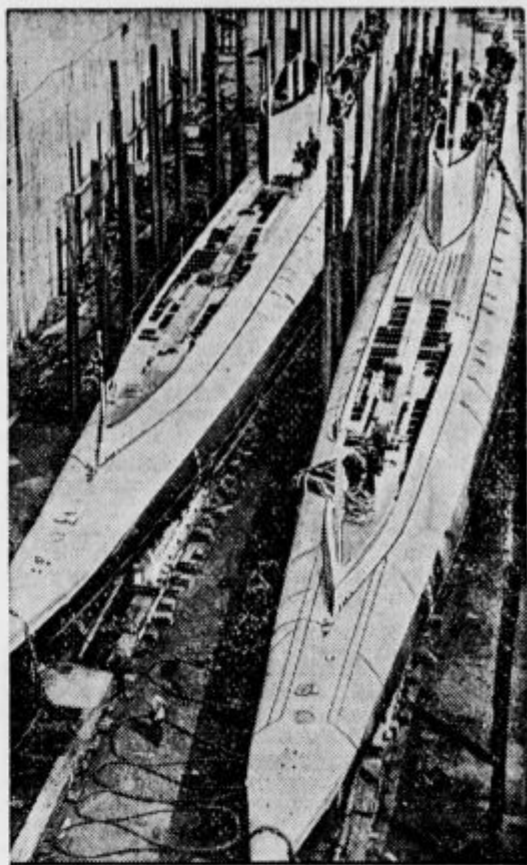
„Zefir“ 175 km na uro!

Tudi letos so odprli čičaško svetovno razstavo. Američani so si morali za to izbrati pač poseben trenutek. Natančno ob tej uri je pridivel na postajo v Chicagu najhitrejši vlak na svetu. Vzdeli so mu krasno ime: zefir! Zefir je pripihal iz Denverja, ki je oddaljen 1700 km, s povprečno hitrostjo 125 kilometrov na uro, ne da bi se med potjo kje ustavil! Za to pot je rabil 13 ur, 5 minut in 44 sekund. Vozil je 12,5 ur manj kakor navadni brzec. Na nekaterih mestih je vozil s hitrostjo 175 km na uro! Vlak sestoji iz treh aerodinamičnih jeklenih voz, žene ga Dieslov motor 600 konjskih sil. Za to vožnjo je porabil za 17 dolarjev goriva. V Chicagu je pričakovalo vlak na stotine radovednežev. Ko je vlak zavozil na postajo, so se avtomatično odprla vrata na razstavo in nepregledne množice so se vsule na razstavni prostor.

★

Gospod, baron, neki gospod čaka zunaj, rad bi govoril z vami.

Recite mu, naj počaka in ponudite mu stoll! To ni zadosti, radi bi vse pohištvo, g. eksikator namreč.

Tudi Portugalska hoče podmornice. V angleški ladjedelnici Vickers je naročila dve podmornici, ki nam ju kaže naša slika.

Chestertonove misli

Demokracija nam pravi, naj ne zametamo mnenja poštenega moža, čeprav nam ta pospravlja sobo. Tradicija pa zahteva, naj ne zametamo mnenja poštenega moža, čeprav je to naš oče.

Povsod, kjer je po naših mislih v krščanskem bogoslovju kaj čudnega, se bo skoraj vedno izkazalo, da je nekaj čudnega že v rosnici sami. Tudi v našem telesu je marsikaj takega: imamo dve roki, dve nogi, dvojne oči, dvojne ušes, dva možganska dela, tako da bi vsak človek po vsej pravici sklepal, da moramo imeti tudi dve srci — imamo pa samo eno! Kakor hitro človek sprejme vero, mora biti ponosen na njeno zapletenost, kakor so znanstveniki ponosni na zapletenost znanosti.

Svet se mora duhovnikom (tudi pogan-skim) zahvaliti za marsikaj, kar imamo danes za vsakdanje in potrebno, tako da bi morali tvorcem teh vsakdanjih stvari dati prostora med junaki človeštva. Če bi bili pravi in pravični pogani in če ne bi tako nesposmetno bojevali proti krščanstvu, bi vsaj kot pogani spoštovali te neznane tvorce v človeški družbi. Najbrž bi postavljali zastrte kipe mož, ki so prvi odkrili ogenj ali prvi iztesali čoln ali prvi ukrotili konja in bolj pametno bi bilo, če bi njim poklonili cvetje in zelenje, kakor pa, da svoja mesta kazimo z neokusnimi kipi omladnih politikov in človekoljubov. Eno najvidnejših znamenj za moč krščanstva je prav v tem, da, odkar se je pojavilo na svetu, ni bilo v naši kulturi nobenega pagana več, ki bi bil res človek.

»Oprostite... hi!... če vam stopim... hi!... na noge... hi!«

★

Nikdar bi se ne hotela poročiti z možem, ki prej dobro ne premisli, kaj dela. Potem bi radi ostali teta?

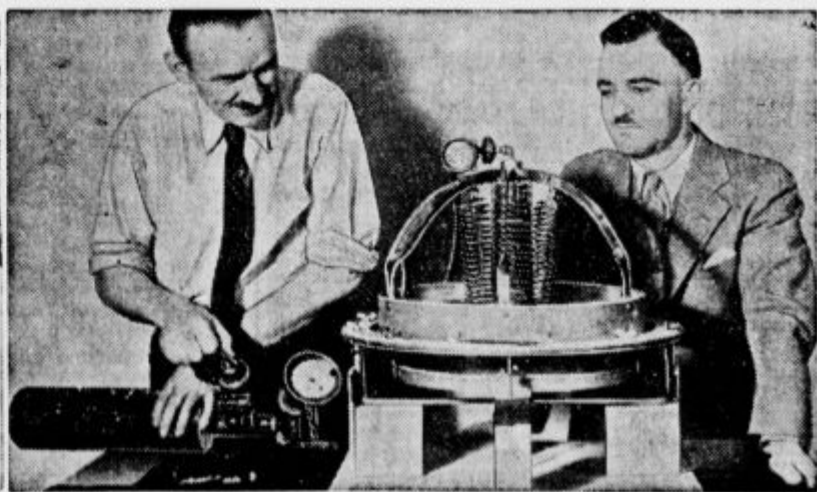
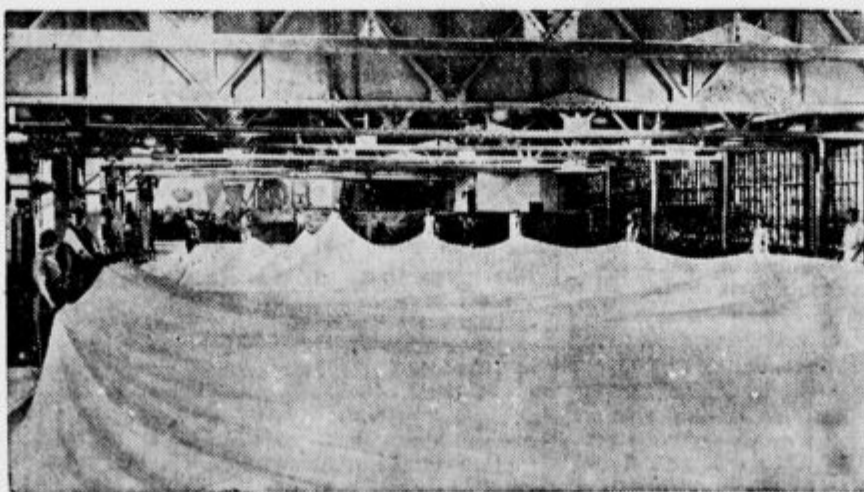

Japonci postavijo spomenik ministrskemu predsedniku Tanaki, ki je bil umorjen lansko leto. Izklesal ga je kipar Asakura, ki ga vidimo v ozadju. Stal bo na prefekturi v Okajami.

Koliko so vredna velemesta

Angleški pisatelj Leo Forest je zračunal vrednost največjih mest na svetu. Po njegovem mnenju je največ vredno mesto Newyork, in sicer 30 milijard dolarjev. Za Newyorkom pride London, ki ga ceni na 26 milijard, za Londonom Pariz (11 milijard). Samo Louvre je vreden 300 milijonov dolarjev, luksemburška palača pa 100 milijonov dolarjev. Berlin je vreden 10 milijard dolarjev, Dunaj 6,5 milijarde. Ljubljane g. Forest ne omenja... Tedaj še nismo imeli nebotičnika.

Z balonom 30 kilometrov v stratosfero ali dve novi žrtvi?

V mestu Akronu v severnoameriški državi Ohio gradijo že delj časa največji balon na svetu. Letalska častnika Stevens in Kepner nameravata z njim poleteti v stratosfero. Prepričana sta, da bosta pobila ruski rekord in dosegla višino 30 kilometrov. Preiskati hočeta ozračje v tej višini in vpliv žarkov. V gondoli bosta imela tudi radijski aparat. Tako bosta ostala stalno z zvezi z zemljo. — Na levi pripravlja obod balona. Na desni letalca Stevens (levo) in Kepner, ki nadzirata delovanje aparata za merjenje višine.

Gospodarstvo

Triumfalna pot zastopnikov našega gospodarstva po Bolgariji

Od 27. maja pa do 2. junija so potovali po vsej Bolgariji zastopniki našega gospodarstva, ki so se te dni vrnili nazaj. Kot smo že poročali, so to potovanje priredile gospodarske zbornice iz naše države kot vrnitev obiska bolgarskih gospodarskih krogov lani v jeseni. Iz Slovenije je bilo v delegaciji zastopnikov našega gospodarstva 10 članov s predsednikom Zbornice za TOI g. Jelacimom na čelu. Razgovarjali smo se s posameznimi člani delegacije o njenih vtisih o potovanju in zvedeli tole: Potovanje je bilo velik dogodek na polju jugoslovansko-bolgarskih odnosov. Opazilo se je, da obstaja vsepovsod najodličnejša volja za čim tesnejše zblizanje z našo državo. Potovanje je bilo naravnost triumfalno. Ze na meji so sprejeli goste številni zastopniki bolgarskega gospodarstva. Nad vse sijajen je bil sprejem v Sofiji. Na večerji, ki jo je priredila trgovska zbornica, je bil minister trgovine in industrije g. Bojadžijev ter naš poslanik Cincar Markovič. Na tej večerji je bilo zmenjenih več prirčnih zdravic, med katerimi je zlasti padla v oči zdravica, v kateri je odlični bolgarski gospodar protestiral proti »uzurpiranju« jugoslovanskega imena, poudarjajoč, da se tudi Bolgarija zaveda, da je jugoslovanska. Poleg uradnih predstavnikov se je udeležila n. pr. v Kazaniku spre-

jema tudi šolska mladina, vojska in druge godbe. Po vsej poti so vihrale jugoslovanske zastave. Na poti iz Trbovega v Varso so se razvile na posameznih postajah, skozi katere je vozil vlak, spontane manifestacije ljudstva, med katerimi je bilo tudi mnogo duhovščine. Na potovanju smo na več krajih doživeli, kako so se toplo tudi uradni predstavniki zavzemali za zblizanje. Govorilo se je javno o potrebi združenja. Povprašali smo o osebnih vtisih tudi g. dr. Ivana Skokarja, predsednika ljubljanske borze in Društva bančnih poslov. Izjavil nam je, da se prisrčnost sprejema niti ne da opisati. Vseposvoda obstoja razpoloženje za najožjo zvezo z našo državo na vseh poljih. Vidi se, da so odnosi postali dobri ter da smo na najboljši poti. Organizacija dela in gospodarstva je vzorna. Seveda se tudi pozna vpliv krize, ki je posebno v agrarnih državah močen. Red je vsepovsod vzoren in najlepši. Zlasti po moram poudariti, s kako velikimi simpatijami nas je sprejemalo ljudstvo. Nova trgovinska pogodba naj bo pot za gospodarsko zblizanje. Razumem, da se pojavljajo glasovi, ki se zavzemajo za carinsko unijo. To bi pomenilo ogromno povečanje naše gospodarske moči, nove trge, nove zveze itd.

Zanimanje Nemčije za naš trg

Pionirji v Ljubljani

»Berliner Tageblatt« prinaša v svoji ponedeljski številki v gospodarskem delu članek svojega posebnega poročevalca dr. P. (dr. Robert Plafow) pod omenjenim naslovom in podnaslovom »Nemške industrije na jugoslovanskem sejmu«. Dopisnik ugotavlja najprej, da s samo trgovinsko pogodbo jugoslovanski trg ne bo padel kot zrel sad v roke nemški industriji. Trgovinska pogodba med obema državama je le začetek. Nato ugotavlja, da je Jugoslavija agrarna država in da je življenje poceni, toda pri tem določujejo nizke cene kmetijskih pridelkov ves dohodek v državi. Zato je naša država dežela velike bodočnosti za industrijske izdelke. Če se Nemčija za to ne bo pobrigala, bo to v kasnejših letih težje storila kot sedaj, ko so šanse ugodne. Kar tiče ljubljanskega velesejma, se seveda ne more primerjati z lipskim, kar se sploh ne sme delati. Navaja, da ima velesejem okoli 625 razstavljalcev, od tega 200 inozemskih tvrdit, ter okoli 80.000 do 100.000 obiskovalcev (od tega 5% iz inozemstva).

Ugotavlja, da potrebuje ravno trg na jugovzhodu (kjer misli tudi na nas) intenzivne propagande. S samimi prospekti se ne da prodajati blaga na vzhodu, mu je dejal izkušen razstavljalac. Zato je posebno pozdraviti, da sta se ljubljanskega velesejma udeležili dve važni nemški gospodarski panogi: nemška avtomobilska industrija ter industrija radijskih aparatov. Kar tiče slednje, ima računati z vpeljano inozemsko konkurenco. Tu pa pomaga le intenzivna osebna propaganda. Podobno velja za avtomobilsko industrijo. Nato navaja, da je znašal leta 1929 uvoz motociklov iz Nemčije v Ju-

goslavijo 484 kosov, 1932 še 139 voz, lani pa — nič. Pri avtomobilih je padel uvoz od 280 voz leta 1929 na 19 voz leta 1933. Lajze delo bo imela industrija tovornih avtomobilov, kjer igra veliko vlogo tudi kakovost. Zaradi visokih cen bencina (visoko obdavčenje) se morajo uvažati predvsem motorji, ki zelo varčujejo z bencinom. Vzglada obeli teh strok kaže, da mora slediti trgovinski pogodbi tudi politično osebno in posamično delo. Potreba kmetijskih strojev je mogoče trenutno majhna, je pa v veliki meri sposobna znatnega povečanja prav tako kot jugoslovanski agrarni izvoz, če se preusmeri na tujo potrebo (oljnatih plodovih za Nemčijo). Nemčija dobiva vedno večji pomen kot odjemalec jugoslovanskih proizvodov. Tendencam nove pogodbe odgovarja, da bo Nemčija igrala še večjo vlogo kot odjemalec jugoslovanskih proizvodov, dočim je nasprotno Jugoslavija pripravljena postati boljši kupec nemških proizvodov.

Kupčije na velesejmu

Splošni poslovni uspehi so zadovoljivi, prodaje se razvijajo dobro. Po dosedanjih podatkih so zadovoljivi rezultati v teh le predmetih: voljane preproge, žima, polistvo, žične postelje, perzijske in druge preproge, keramika itd. Seveda ne manjka kupcij tudi v ostalih panogah. Dober posel je v tekstilijah, nadalje v dežnikih, kjer je zastopana s svojimi kvalitnimi proizvodi Tovarna dežnikov v Dolnji Lendavi. Priznanje gre okusi in moderni izdelavi posameznih modelov. V sredo je deževno vreme preprečevalo večji obisk, toda bilo je na velesejmu dovolj šolske mladine in vojaštva.

KULTURNI OBZORNİK

Razstava Toneta Kralja

Po kratkem presledku ima Jakopičev paviljon zopet umetnost v gosteh, zdaj razstavlja v njem svoja dela Tone Kralj. Ta dela so večinoma prav novega datuma, iz l. 1934 in 1933, nekatera pa so tudi iz l. 1932, 1931 in 1930. Samo kompozicija pasijonskega Kristusa (des) je prav iz prvih let Tonetovega ustvarjanja. Po tehniki prevladuje olje, oljnat sliki v zelo velikih merah zbuja splošno pozornost, potem imamo tudi nekaj plastike v glini, maven, bronu in lesu in ne kot poslednje je imenovali vrsto ujedek, v katerih se Tone Kralj povrača k priljubljeni tehniki prvih let svojega dela. V celoti je razstava zelo lepa in sili mirnega ter nepristranskega motivica k pogleditvi. Umetnost Toneta Kralja je že vsem tako poznana, da skoro ne moremo prispevati k njeni podobi v javnosti nobene črte več. Po vsej svoji naravi je to delo sugestivno in dinamično, da se obrača do človeka neposredno z utemeljeno zahtevno, da jo priznaš in odobriš. Ta njena lastnost je v krizi umetniškega ustvarjanja tačas velika vrednota, podobna je skoraj trdni veri, ki je nobena stvar ne spravi z zahtevne poti. O njej nam svdoči posebno današnja razstava, ki nam kaže Toneta Kralja morda v doslej najizrazitejši luči razvoja. Umetnik je nanjo prispel takorekč iz cerkva, od svojih velikih cerkvenih del, ki je v teku njih oljnat slika na platno skoro popolnoma počivala. Zdal pa jo je spet vzel v roke in glej čudo, slika je zrastle do veličine monumentalnih zasnov na steni. Morda se je to zgodilo pod premočnim vplivom monumentalnega dela, gotovo pa tudi pod priliskom doživeti, saj poznamo Toneta Kralja že od početka sem kot dinamičnega umetnika, ki doživlja z neizmerno intenzivnostjo. V kompoziciji

»Bratje«, ki predstavlja bratomorni boj, veje silovita ogorčenost čustva, v »Beguncih« je mračnost nepopisna, v sliki »Pietas« je upodobitev tuge pretresljiva, enako imamo v kipi »Matije Gubea« do viška stopnjevanje čustva. Zanimivo je, da je T. K. na tej razstavi ponovil svojo »Slovensko svatbo« iz l. 1927, ki je bila čisto majhna slika, v veliki oljnat kompoziciji »Kmetška svatba«. Ravno pri tej podobi pa se moramo vprašati, ali je tako ponavljanje v večjih oblikah za umetniški efekt tudi vselej koristno, ali ni izdelani detalj postal prevažen in ali se ne ubijajo med seboj? Razvidna pa je seveda težnja umetnika, da da pomembnosti predmeta v doživetju tudi na zunaj odgovarjajočo pomembno obliko.

Vsa dela nas zato ne zadovoljujejo v enaki meri. »Bratje« niso umetniško dovršeni, na obeh kartonih, »Slovo« in »Svidenje« je premalo ritmične razdelitve, portret »Tatjanec« pada po barvnem pojmovanju izven okvirja ostalih slik in se približuje stilu Franceta Kralja. Originalni toni zabrne zopet v glini »Don Quichotte« in v ciklkih »Cesta« ter »Zemljica«. Zlasti obadva lista »Pogrebe« (7, 8) pa spadata med najlepša dela na razstavi, dokazujejo, da se bo umetnik s pridom zopet posvetil grafiki, ki njenemu atilnemu izrazu njegovo htenje zadosti dobro ustreza. Drugod je vsekakor prvina osnutka manj vidna in zato tudi ni potrebnega odnosa.

V celoti pričra razstava, da se je nad umetnika zgrnila vsa leža sodobnega življenja, ki jo poslaja v zelo prepričevalnih in občutenih umetniških izpovedih, izmed katerih bo zlasti podoba »Pietas« ostala vsakomur v spominu. R. Ložar.

Slovenska knjiga ne pozna krize

Dasiravno sega gospodarska stiska zmerom globlje v zasebne razmere posameznikov, se vendarle ni — vsaj na zunaj — spremenila bogata žetev slovenske knjižne njive. Slovenski človek je pač pregloboko segel v čar lepe knjige, da bi se ji mogel odreči, pa najsi ga tarejo še tolike skrbi za gmožno stran življenja. Tako vidimo, da izdajajo posamezne založbe tuje in domače knjige v islem zamahu kakor pred 3, 4. leti. Sicer je med dobrim izborom prevodov iz svetovne književnosti tudi več takih del, ki notranje prav nič ne bogatijo naše knjižne produkcije, na drugi strani pa moramo priznati, da se je zadnje čase zganilo tudi več domačih znanstvenih in leposlovnih pisateljev, ki bi najbrž molčali, če ne bi posamezne založbe naravnost tekmovala med seboj za dobra domača dela. Če torej — vsaj površno — pregledamo letošnje načrte knjižnih založb, vidimo sledeča domača dela, ki bodo do konca leta izšla: V Jugoslovanski knjigarni: France Bevk: »Krivd«, Misko Kranjec: »Pesem cestec«, Silvo Kranjec: »Med Napoleonom in Leninom« (ali: France Stele: »Umetnost zapadne Evrope«). V Mohorjevi družbi: Ivan Zorec: »Stiški svobodnjaki«, Bogomir Magajna: »Graničarje«, dr. Mat: »Zgodovina slovenskega naroda« 12. zv., dr. Kovačič: »Anton Martin Slomšek« (življenjepis bo sestavljen zgolj po podatkih Slomškovih pisem in njegovega dnevnika, katerega so slučajno odkrili), Ivan Šušelj: »Slovenski pregovori«, ki bodo temeljito delo, Lovrenčič: »Pastir z belo ptico«. Pri fiskovni zadrugi: Mile Klopčič: »Pesmi«, prof. dr. Fr. Kidrič: »Zbrano delo dr. Franceta Prešernac«, prof. dr. Alfred Serko: »O psihoanalizi«, Pri Hramu: Pravkar je izšla Fr. Albrehta »Zadnja pravda«, napovedane pa so še: Josip Vidmar: »Oton Zupančič«, Božo Vodušek pripravila knjigo o Cankarju, Ruda Jurčec o Kreku, Mirko Javornik pa potopisno knjigo »Pomlad v Palestini«. Velikopolezno delo »Slovenije« pripravila Slovenska Matica. Napisal jo je dr. A. Melik. Če pristojemo sem še načrt pred kratkim napovedane Akademске založbe, ki obsega Steletova »Monumenta artis slovenice«, Slodnjakov »Pregled slovenske književnosti«, Ramovšev »Kratko zgodovino slovenskega jezika« ter Dolenčev »Pravno zgodovino Slovencev« — in če pomislimo, da mnogih domačih knjig, ki jih pripravljajo razne knjižne družbe itd., nismo navedli, moramo reči, da bo letošnja domača književna žetev prav bogata.

Med prevodnim leposlovjem do konca tega leta bomo omenili le nekatere knjige: V Jugoslovanski knjigarni izide med drugim zaključna knjiga velike Undsel-ine trilogije »Kristine, Lavransove hčere« (»Križ«), katero moramo šteti med ona dela, ki so se nujno morala preliti v slovenski jezik; pri Tiskovni zadrugi roman češkega pisatelja Obrachta: »Hajduk Nikola Suhaj«, pri Hramu roman bolgarskega pesnika in romanopisca Ivana Vazova »Pod jarnom«, pri Modri ptici Gorkijev roman »Troje ljudi«, pri Krekovi družbi roman Uptona Sinclaira: »Dolarji«.

Kakor je razvidno iz načrtov posameznih knjižnih založb in družb (zlasti močan poudarek gre na Mohorjevo družbo), je letos stopila slovenska knjiga odločno iz zatijaja. Sicer ima večji del napovedanih slovenskih knjig znanstveno noto, po vsebini pa so vse zanimive in pomenijo obogatitev slovenske mlade znanosti. Nedvomno se bo tudi slovenski leposlovni knjigi polagoma umikala tula, vsaj ona, katere prevod nima nikakih vrednot za slovensko književnost. —č.

Št. Kostov: Goljemanov

K novejšnji premieri v drami.

Po dolgih letih in ovinkih pride na oder slovenskega gledališča prvo bolgarsko dramatsko delo, komedija »Goljemanov«. Avtor te komedije, Kostov (Razgovor z bolgarskim komediografom Kostovim, ki se je mudil zadnje dni z bolgarskimi književniki v Ljubljani, je prinesel »Slovenec« 31. maja. Op. ur.), uživa doma velik sloves in spada k prvim pobornikom, ki krčijo pot v svet bolgarski dramatski književnosti.

Kaj in kolo je Goljemanov? Komedija, satira.

Ljubljana, Pšenica bč. 79—80 kg 182,50—185, bč. 80 kg 1% 180—187,50, koruza s kval. garancijo 135—137,50, moka bč. OO g 280—285, ban. OO g 287,50—290.

Živina

Ljubljanski živinski sejem 6. junija. Prignanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): 128 (25) konj, 59 (41) volov, 43 (32) krav, 23 (14) telet in 380 (300) prašičkov za rejce. Cene so ostale neizpremenjene, razen pri volih, kjer so narasle. Cene prvovrstnim volom znašajo 4,50—5, II. 4—4,50 in III. 3—4 Din (vse za kilogram žive teže).

ki ima skorajda tragičen koner. Dva dneva sta vzeta iz življenja politika in poslanca, pozorja in »štreberja« Goljemanova. V glavo si je utelpe, da mora postati nekaj posebnega v življenju. Najprej si postavi s skopostjo dom, ta dom raste in se razraste na račun drugih v posestvo, v bogatijo... Od te bogato pogrnjene mize odpade celo umetnosti v dar drobnici. Svoje stanovanje opremi z luksu... A vse to ne radi umetnosti in udobnosti — le stremenje navzgor ga vodi in sili k takim stroškom in nepotrebnim izdatkom.

Zdal je politik — politik mora biti bogat, kajti edino le bogatemu se zaupa lahko usoda države — recimo ministrstvo...

Evo! Nova prilika... umri je minister... Zdal je prostora za kariero, ki bo privedla Goljemanova do zaželenega, tako zaželenega cilja... Sredstva v dosego cilja... Komu mar sredstva! Vsi obliči oblajo, žlahta, prijatelji — obljube na službe, obeti... Saj bodo samo obeti ostali — samo da postane jaz Goljemanov, bivši učitelj, poslanec končno vendar minister... Kakšen minister? Za prvo silo prostovni — drugi dan za trgovino. Po se izpremeni vse pod večer: poljedelsko ministrstvo je nezasedeno! Evo, pa postanimo poljedelski minister.

Vse čaka, čestita novemu ministru, ki že toži o bremenih, ki jih nalaga služba za narod... Pa zagode škral, politični škral majhno burko — da ves kabinet demisionira in Goljemanov spet ni minister — spet je samo čakanje, da se pojavi nova prilika.

Komedija ima zanimive ostro risane tipe in pokaže skozi špranjo prilike bolgarske — seveda pred vojno. Sicer pa, ali se te prilike izpreminjajo... Pri komediji »Goljemanov« se izpreminja samo naslov — vse drugo ostane. Ost.

»Književni glasnik«, ki ga izdaja Družba sv. Mohorja kot nekaj informativne list za vsa na novo izšla dela, prinaša v 2. številki med drugim lep članek Antona Sovreta: »Knjiga pri Grkih in Rimljanih«.

»Naša zvezda«, ki se je iz skromnih začetkov oblikovala v lep, sodobno aktualen dijaški kongregacijski list, zaključuje svoj tretji letnik z bilanco: opravljal je svoje delo resno in poglobljeno v časovne razmere, iz katerih skuša povesti mlade kongreganiste po Marijini poti v življenje. List je lepo urejevan in zasluži vsa priporočila slovenski katoliški dijaški mladini.

»Kres«, glasilo slovenskih fantov, ki se razgleduje letos po vseh vprašanih, za katere se morajo zanimati tudi kmetijski fantje, piše v zadnji številki med drugim o sledečih vprašanih: Apostolstvo v Katoliško akcijo (dr. Miha Krek). Kako je z denarno krizo (dr. Joža Basaj). Treznost in naše ljudstvo (J. D.). Način dela v Katoliški akciji (škof dr. G. Rožman), Morje, morje (K. C.) itd.

Prejeli smo sledeče knjige Slovenske Matice za leto 1934: Dnevnik cesarja Marka Aurelija; prevel Sovre Anton, 3. in 4. zvezek Tolstojevga romana »Vojne in miru«. K tem knjigam se bomo še vrnili.

Nemški počitniški tečaji za inozemce. V dneh od 16. avgusta do 30. septembra se bodo vršili v Poreču ob Vrbskem jezeru pod pokroviteljstvom avstrijskega prosvetnega ministra Sehuschnigga nemški počitniški tečaji za inozemske razumnike (profesorje nemškega jezika itd.), ki se kakorkoli bavijo z nemškim jezikom in nemško kulturo. Posamezna predavanja in izleti bodo ne le pokazali duha živega jezika, marveč pred vsem nemško književnost, umetnost, filozofijo, sploh obraz nemške kulture in zemlje.

Apretiramo in škrobimo

po primerni odškodnini. — Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 6391.

Oglas

Na dan 14. jula 1934 godine održaće se u 11 časova prva usmena direktna pogodba za nabavku 450.000 kg portland cementa u kancelariji reziške komisije Ministarstva Vojске i Mornarice određene sa Str. Pov. I. S. Br. 562-34, u zgradi Komande Dravske Divizijske Oblasti u Ljubljani.

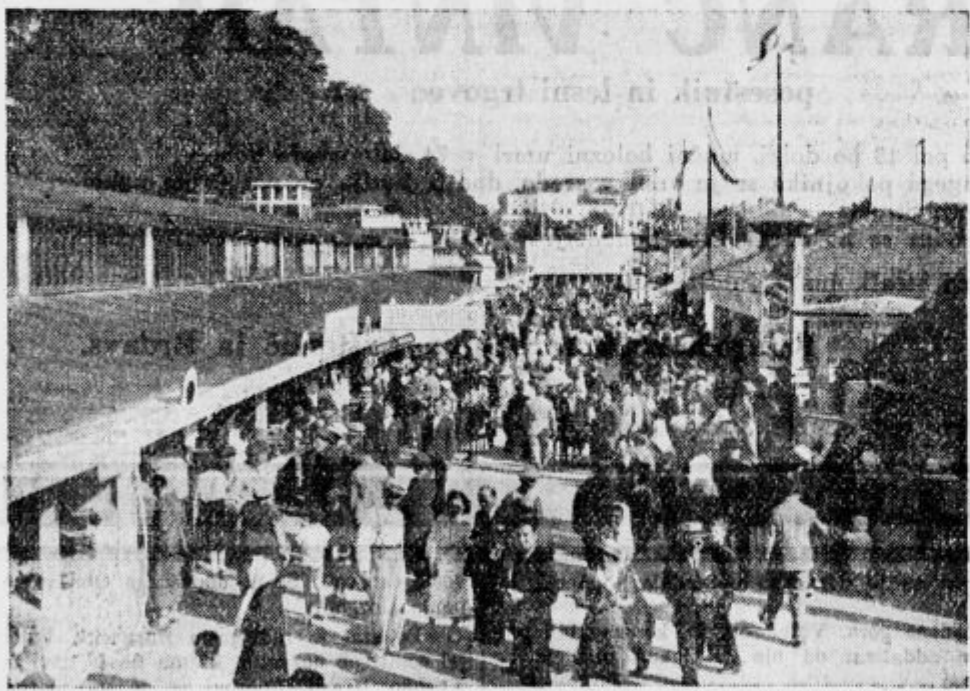
Uslovi se mogu videti kod Referenta Inženjerije komande Dravske Divizijske Oblasti u kancelarijske vreme.

Kaucija se polaže na kasi Poštanske Stedionice u Ljubljani najdalje do 10 časova na dan zaključenja pogodbe, i to:

naši državljani 20.000 dinara

a strani državljani 40.000 dinara.

Iz kancelarije reziške komisije br. 56-34.

Velik obisk na letošnjem velesejmu.

Borza

Denar

Dne 6. junija.

Danes je ostal neizpremenjen le Curih, dočim so drugi tečaji narasli. Izjemo pa tvori Berlin, ki je danes prav znatno popustil. To popuščanje Berlina se opaza na vseh svetovnih borzih in je v zvezi z vedno slabšo valutno situacijo Nemčije. Kritje nemške marke znaša le še 3,7%. Nad 3600 milijonov je obtoka bankovcev, pa znašajo vse devizne rezerve obenem z zlatinami vred komaj 136 milijonov mark. Poleg tega pa se že dalj časa trgujejo znatno pod nominalno vsoto najrazličnejše vrste vezanih mark. V veliki meri je k sedanjemu padcu pripomogla nejasnost glede dogovorov z upniki, ki nikakor niso potekali tako, kot so želeli Nemci.

V zasebnem kliringu je danes avstrijski siling ponovno popustil. V Ljubljani je bil zaključen po 9,23, v Zagrebu in Belgradu pa po 9,15. — Grski boni so notirali v Zagrebu 30,65—31,35 (31), v Belgradu pa 30,15—30,85. — Spanske pičeta v Zagrebu 6,45 zaklj. — Angleski funt v Zagrebu 254,30 do 255,80.

Ljubljana, Amsterdam 2312,63—2323,99, Berlin 1286,25—1297,05, Bruselj 797,74—801,68, London 171,86—173,46, Curih 1108,35—1113,85, New York 3388,83—3417,09, Pariz 225,21—226,33, Praga 141,90 do 142,76, Trst 294,90—297,30.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 31.631 Din.

Curih, Pariz 20,3275, London 15,55, New York 308, Bruselj 72,025, Milan 26,64, Madrid 42,10, Amsterdam 208,75, Berlin 116, Dunaj 73,08 (57,60),

Stockholm 80,20, Oslo 78,20, Kopenhagen 69,40, Praga 12,81, Varšava 58,10, Atene 2,92, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca čvrsta, vendar znatnejši izpremembi v tečajih ni bilo. Promet je v vseh škodi oživel. Znašal je na zagrebški borzi: vojna škoda 1500 kom, ter 7% inv. pos. 400.000, dočim v dolarskih papirjih ni bilo prometa.

Ljubljana, 7% inv. pos. 71 den., agrarji 36 d., vojna škoda 307 den., begl. obv. 54 den., 8% Bler. pos. 59,50 den., 7% Bler. pos. 53,75 den., 7% pos. Drž. hip. banke 66 den., Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% invest. pos. 70,50 do 71 (71), vojna škoda 306—307 (302, 306), 6. 7. in 8. 305 den., 9. 306—307 (306), 6% begl. obv. 54 do 54,50, 8% Bler. pos. 59—59,75, 7% Bler. pos. 54—54,25, 7% pos. Drž. hip. banke 66,50 den. — Delnice: Priv. agrar. banka 215—216 (215), Osj. slakl. tov. 150 bl., Impeks 50 den., Trbovelska 90 bl.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71,50 (71,10, 71), agrarji 37—38, vojna škoda 305,50—306 (305,50, 305), 6% begl. obv. 54—54,25, 8% Bler. pos. 61 zaklj., 7% Bler. pos. 53,50—54,25 (54), 7% pos. Drž. hip. banke 66—67,50. — Delnice: Narodna banka zaklj. 4005, Priv. agr. banka 214,50 do 215,50 (215, 214).

Žitni trg

Iz Vojvodine prihajajo vesti, da se množe pri-tožbe nad deževjem, kajti bliža se čas žetve, vreme pa se noče izpremeniti. Ponudba je slaba, kar je v zvezi z vremenom. Koruza je nadalje izredno čvrsta in zahtevajo danes za banaško blago že 85.

Na ljubljanski borzi so bile znižane cene pšenice in moke za 5 par pri kilogramu.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana
Poljanski nasip 4-5
Pralnica — Svetlolikalnica

Prireditve

V kavarni »Stritar«
vsak večer koncert. (b)

Službe iščejo

Prodajalka

pridna, poštena, z dobrimi spričevanji — želi primerno službo. Nastop po želji, grem tudi en mesec brezplačno, predstavim se osebno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6409. (a)

Službodobe

Trgov. pomočnika

popolnoma izvežbanega v mešani trgovini in semeni, ki ima tudi veselje za skladišče, sprejme tvrdka M. Berdajs, Maribor. (b)

Izvežbana prodajalka
za papirno in galanterijsko stroko se išče. Ponudbe s prepisi spričeval event. sliko upravi »Slovenca« pod št. 6249. (b)

Tkalskega mojstra

posameznika — sprejme takoj manjša tkalnica na Gorenjskem. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod št. »Samostojen« št. 6464. (b)

Pletilja

s stroji št. 10 z nopenaparati, se sprejme. Reflektira se izključno na prvovrstno moč z dobrimi stroji. Predstaviti se je z vzorci v petek ob 3 pri Ullmannu v hotelu Slon. Provincijalka naj pošlje svoje ponudbe z vzorci na Ullmann, Zagreb, Boškovičeva 44. (b)

Stanovanja

Soba

mirna in solčna, za 2 osebi, se odda s 15. junijem v Rebr 7. (s)

Vajenci

Vajenca

poštenega in krepkega, za pekarsko obrt — sprejme parna pekarna Lavtičar v Kranjski gori. (v)

Pekovskega vajenca

ki ima res veselje do te stroke in je krepke narave, živahen in značilen, veren — sprejemem. Vse drugo po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6450. (v)

Denar

Posredujem

denar na
hranilne knjižice
velikih denarnih zavodov
Rudolf Zore, Ljubljana,
Gledališka ulica 12. (d)

Hranilne knjižice

Mestne hranilnice ljubljanske kupimo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »100 tisoč« št. 6432. (d)

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca«
posestvo ti hitro prodaja;
če že ne z gotovim denarjem
pač kupca ti s knjižico da

Enonadstropno vilo

v Celju, z večjim vrtom, prodam. Krasen razgled, stavba nova, moderna. Po želji nudim posojilo. Ponudbe na podružnico »Slov.« v Celju pod šifro »Novost« št. 6436. (p)

Enonadstropna hiša

vojalna, tristanovanska, blizu Sv. Jakoba, pripravnica za obrtnika, napredaj za 140.000 Din. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Gotovina« št. 6387. (p)

Majhno hišo

v Mariboru ali v bližnji okolici — kupim. Ponudbe pod »Hiša« upravi »Slov.« Maribor. (p)

Hiša

z nekaj zemljiščem in sadovnjakom, v lepem kraju: Borovnici — napredaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6457. (p)

Kupimo

Sube gobe

povzročeno, kupuje stalno po najvišji ceni Artur Nachbar. Radeče.

300 metrov tračnic

s štirimi vozički (hunti) kupim. Vozički z železno konstrukcijo. — Naslov: Uprava graščine Blagovna, Sv. Jurij ob juž. žel. k

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal
a motorja bi znebil se rad
brž kupcev ti mnogo prižene
Slovenec najmanjši inserat

Železniških tračnic

večjo množino, prodam.
Mihael Kavčič, Ljubljana
VII.

Domače salame

priznane najboljše ter
polemendolski sir nudi
delikatesa I. Buzzolini,
Lingarijeva ulica, za škofijo. (l)

VINA

prvovrstna, bela
in črna Vam
ugodno nudi od
50 l naprej

„Belokranjska klet“

vinarska zadruga, Ljubljana VII, Gasilska ul. 3.

Obličite nas na velesajmu!

Telefon 2059

PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Štiri mlade bike

montafonske pasme —
proda oskrbnitvo Neu-
kloster, pošta Sv. Peter
v Savinjski dolini. (l)

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju,
Sv. Petra cesta 14.

Lastniki vinal

Vinske sterilizatorje za
ohranitev okusa vina —
poceni prodaja »Čehostaklo«, Ljubljana, Komenskega 20. (l)

Košnja

sladkega sena, prva in
druga, na ca. 13 orlov
prostoru, napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6429. (l)

Razno

Avtoizlet

v Dubrovnik z modernim
luksuznim avtomobilom,
preko Plitvic, Sarajeva,
Mostarja, Dubrovnika in
Cetinja in nazaj. Sprej-
memo 2 do 3 osebe. —
Informacije da »Putnik«, Ljubljana. (r)

Auto-motor

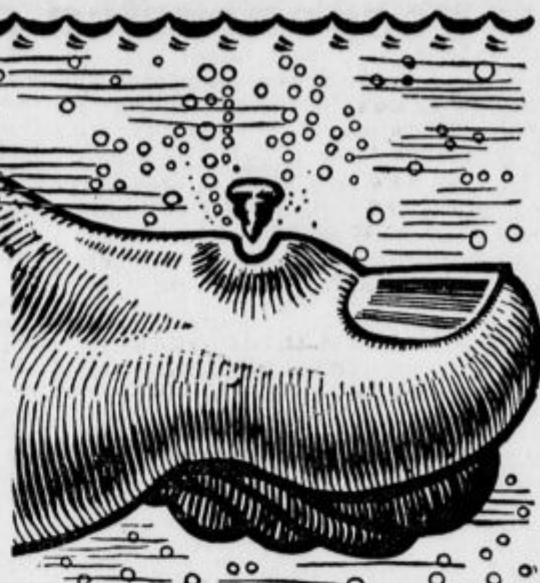
Poltovorni auto

»Ford«, dobro ohranjen,
4 cilindrski, 40 HP, 500
kg nosilnosti — ugodno
napredaj. — Ponudbe na
poštni predal št. 84, Ljubljana. (f)

KUPUJTE SLOVENEČ
IN ZAHTEVAJTE GA
POVSOD

Ta kisikova kopel odpravlja Vaša kurja očesa

Kurja očesa, ki Vas
mučijo, pečejo in bolijo,
se odstranijo s korenino po
tej zdravilni kisikovi kopeli.
Bolečin ni več in tudi nevar-
nosti se prenehale za vedno. Do-
dajte vodi toliko Saltrat Rodella, da
bo podobna mleku, potem pa pomo-
čite noge v to kopel. Trda koža, ote-
kline in kurja očesa bodo popolnoma
izginila. Saltrat Rodell je napredaj
v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Njegova cena je neznatna.

Lesna Industrija „JAVOR“ v Logatcu
razprodaja **ZALOGO POHIŠTVA**
tudi na vložne knjižice
v Ljubljani, na Masarykovi cesti št. 12

ŽIMA

za žimnice in drugo mehko opremo mora biti
obdelana s specialnimi stroji. Tako obdelana
žima odgovarja vsem higijenskim zahtevam, ni
mastna, ker je dobro prekuhana, je brez duha
ter onemogoča molje in drugo golazen. Največjo izbiro tovrstne
žime Vam nudi po najnižjih cenah samo tvrdka

J. KNIFIC tovarna **Stražišče pri Kranju**
Na ljubljanskem velesajmu paviljon F

Inserirajte v „Slovenca“!

Globoko potrjeni javljamo pretresljivo vest, da je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat in stric, gospod

FRANC VINTAR

posestnik in lesni trgovec

dne 4. t. m. ob pol 18 po dolgi, mučni bolezni umrl v 74. letu svoje dobe.
Pogreb dragega pokojnika se je vršil v sredo, dne 6. junija ob pol 16 na pokopališču v Dolenji Straži.
Maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 11. t. m. v podružnični cerkvi.
Hruševac pri Straži, dne 5. junija 1934.

Žalujejo rodline Vintar, Šušteršič in Brdavs.

Rekordna vožnja

In to še ni bilo vse. Medtem ko so se uro za uro razvijali ti dogodki, je bil on, Simon, pasiven poslušalec Herwickov, žrtv morda, brez dvoma, ene onih tako mojmestno zgrajenih potegavščin.

Dasi se je otepal, se je dvom zajedel vanj. »Kaj, če je res? Pa kaj, Herwick je lažnjivec!« Ta hip so mu stopili odlomki tega, kar mu je bil zaupal, pred oči. Videl je prvega poročnika, ki se je trudil, da bi ga prepričal, zdaj pa zdaj gladeč veliki pramen črni hlas, ki mu je padal na desno stran čela, si vlekel nos, ki je bil že itak dovolj koničast. In črne oči, polne življenja, tako izrazite, katerih pogled je pomagal besedi prepričevati Simona.

»Ne, ne! Ni res. Zasačil bom Herwicka in mu povedal, naj ne brije več norcev iz mene.«

V sobici poleg njegove se je Gerard pripravil k spanju. Simon je slišal, kako je odlagal škornje in obleko, slišal teči vodo pri umivalniku in nekaj hipov nato stokanje žimnice. Vse je utihnilo. Pritisnil je na gumb luči in obšla ga je tema. Misli je malo na Mino in se izpraševal, zakaj je na vseh slikah, ki jih je prejel pred tremi dnevi, podoba njegove male prijateljice (ni bil še zaročen) vsakokrat podvojena s sliko plavalnega mladeniča, ki je bil videti nepomemben in ki je bil dozdnevno tovariš pri vseh igrah mladega dekleta.

V možganih mu je postalo vse nejasno, slike so se zmedle. Videl je premo grivo Herwickovo, njegov koničasti nos, plave Minine kodre, Haynesa, ki je na zapovedišču motovilil z rokama; meglo, ki je vse obdajala, čimdalje gostejša, dokler jih ni izbrisala...

Zbudil se je z občutkom, da se godi nekaj nenavadnega. Odprl je luč, pogledal na uro. Enajst je bilo. Spal je bil pol ure.

Zdelo se mu je, da je bil začutil sunek, šibek sicer, vendar dovolj močan, da ga je vzdramil iz spanja.

Poslušnil je, na krovu je vladala običajna tišina. Ladjaja je bila tako urejena, da šum iz razredov ni segal do častniških kabin. Stroj je udarjal. Poslušnil je še bolj napeto. Stroj je udarjal manj naglo, a močnejši sunki so stresali trup.

»Vijak bije nazaj,« si je mislil. Ta hip je slišal Gerarda skočiti s postelje. »Tudi njega je zbudilo.« Dvignil se je in se urno oblekel. Na hodniku je dobil tretjega poročnika.

»Kaj je?« je vprašal.

»Sunek me je zbudil.«

»Smo nasledili?« — — —

»Nisem slišal zvonjenja oddajalca povelij in vendar se pomikamo nazaj...«

Ni razlagal dalje, a oba sta menila, da ne more biti posebnega hudega, ker je bilo dano povelje, naj stroji vozijo nazaj, preden ju je sunek zbudil. Kljub temu sta planila proti zapovedniškemu mostu.

Tam je bilo na videz vse v redu. Nikake zmede. Nikakega ropota. Davis je stal vzravnano, negiben, nalič sobi, obe roki plosko položeni na ograjo. Herwick, čigar usnjato odelo se je lesketalo od vlage, se je mirno okrenil proti mostu, ki je držal z obema rokama krmilo in ki ni z ničemer izražal vznemirjenja. Ko je stopal k Herwicku, da ga povpraša, je Davis zasakal kazalo na oddajalec povelij na »Stope«.

»Rudo desno,« je dejal Herwick.

Tedaj je prijel Simona za roko, ga povlekel na levo stran zapovedišča in kazoč na brezoblično

maso, ki se je dozdevno potapljala v megli, je dejal:

»Ledena gora. Videl sem jo, ko smo bili pet metrov oddaljeni od nje... Uganil sem jo... prepozno...«

»Najbližja bi se morala nahajati na severu naše poti.«

»Najbližja izmed treh naznanjenih. Zavpil sem: »Nazaj! Nazaj!« Toda prepozno... prepozno... Davis je opazil istočasno z menoj, skoro istočasno... Dve sekundi pozneje sta se najini roki srečali na ročici oddajalca povelij. Nato je velel, naj zapro neprodušna vrata prednjega dela. Haynes je bil tam, skočil je na kaštel. Še nekaj minut, ne vem koliko, smo ostali pritisnjeni ob njo. Zadeli smo ob podvodni del njene gmote... pridite, greva v osrednje.«

Herwick je izpustil Simona in se pogljal proti lestvi, ki je vodila na sprednje palube. Simon mu je hotel slediti, ko ga je ustavil Davis z namigom in besedo:

»Simon!«

Nato se je okrenil k Gerardu:

»Gerard — — — potniki — — — pomirite jih. Prepričite jim, da bi vstopili na krov. Obvestite komisarje. Ni nič hudega. Razumite me. Stroji so pokvarjeni.«

Povsem miren se je obrnil k telefonu in poklical: »Halo! Grayson! Kako je tam doli? Tu smo zadeli ob ledeno goro. Mislim, da ni nič resnega. Haynes je na pramcu. Ste zaprli neprodušni paž? Obveščal vas bom sproti o dogodkih. Lahko pošljete svoje moštvo počivat.«

— — — Ob devetih je prejel Davis v odgovor na svojo brzojavko Jorgovo, ki ga je pomirila: »Ravnali ste modro, krenivši na SW. Morska zvezda mora izvesti prevoz čim najhitreje, ob naj-

vejši varnosti. Stroji dopuščajo. Obnavljamo zaupanje. Jorgan.«

Pokazal je radiogram Herwicku, katerega je jel ceniti po nasvetih, ki mu jih je davi nekoliko živahno izrazil. Spoznal se je na mornarje, in Herwick je bil to kljub »slabemu slovesu«. Dejansko niti vedel ni, kakšen je bil ta sloves. »Pijanec? Ne. To se spozna na prvi pogled. Ima čisto oko, dobro sapo, določne kretnje, jasno besedo. Trdoglav? Trmast? Nedvomno. Mož, ki se zaveda, kaj velja; mož, ki ne kloni pred drugim, je prvi, ki bo izpolnil svojo dolžnost.« To je Davisu zadostovalo.

»Če je to, se bova razumela in dolgo stala skupaj.«

Herwick je pogledal na brzojavko in dejal, maneč si roke:

»Toplomer pada. Mraz je. Poznam to progo.«

»Jaz tudi.«

»To pomeni: »Ledena gora.«

»Vem.«

Dve uri sta prešli, ne da bi se premaknila v svojem kotu in strmo zrla v noč. Haynes je obetal nekaj minut ob enem, nato je šel nekaj časa nepremično stat poleg drugega, mimogrede je pogledal na kompas, spregovoril nekaj besedi s krmarjem, ki je ravnal s signalom za meglo, in ko se je nahajal na sredini zapovedišča, se je iz navade razkoračil ter pogledal, dali je brod v ravno vesljo.

Ob desetih je dejal Davisu: »Grem malo prigrizovat. Ne greste tudi vi?«

Poveljnik je odkimal.

Haynes se je nekako čez pol ure vrnil z nekoliko rdečim obrazom, s cigaro med zobmi. Oba moža se nista zganila.